

**UNIVERZITA
JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA**

Bakalářské studium
2009 – 2012

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Kateřina Vachalíková

Migrace a nelegální migrace v České republice

Praha 2012

Vedoucí bakalářské práce:

Doc. JUDr. Zdeněk Brynda, CSc.

COMENIUS UNIVERSITY PRAGUE

Bachelor Studies

2009 – 2012

BACHELOR THESIS

Kateřina Vachalíková

Migration and illegal migration in the Czech Republic

Prague 2012

The Bachelor Thesis Work Supervisor:

Doc. JUDr. Zdeněk Brynda, CSc.

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracovala samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpala, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

V Praze dne

Kateřina Vachalíková

.....

.....

Poděkování

Ráda bych poděkovala za pomoc při zpracování bakalářské práce panu Doc. JUDr. Zdeňku Bryndovi, CSc. a paní Mgr. Zuzaně Vachalíkové, kteří mi pomohli při zpracování.

Anotace

Cílem této práce je objasnit jak Česká republika přistupuje a řeší problémy spojené s migrací, jaká je stručná historie migrace, co všechno zahrnuje pojem migrace a uprchlictví, azylová procedura, integrace cizinců, vzdělávání cizinců, nelegální migrace a s ním spojený organizovaný zločin.

V současné době je migrace významný celospolečenský jev, který se beze sporu dotýká každého občana naší společnosti. Proto věřím, že informace uvedené v této práci přiblíží současný stav v oblasti legální a nelegální migrace v České republice.

Klíčové pojmy

Cizinec

Integrace

Mezinárodní ochrana

Migrace

Migrant

Nelegální migrace

Oběť

Obchod s lidmi

Žadatel o mezinárodní ochranu

Annotation

The aim of this work is to clarify how the Czech Republic approaches and solves problems related to migration, which is a brief history of migration, what the concept of migration and refugees, asylum procedure, the integration of foreigners, foreign education, illegal immigration and the associated organized crime.

Currently, migration is an important societal phenomenon that undoubtedly affects every citizen in our society. Therefore I believe that the information given in this paper approaches the current state of migration in the Czech Republic.

Keywords

Foreigners

Integration

International protection

Migration

Immigrant

Illegal migration

Victim

Human trafficking

Applicant for international protection

OBSAH

ÚVOD	8
TEORETICKÁ ČÁST	12
1. Migrace a uprchlictví	12
1.1 Historie migrace	13
1.2 Migrační a azylová politika v České republice	16
1.3 Zásady politiky vlády v oblasti migrace cizinců.....	18
2. Azylová procedura	20
2.1 Průběh správního řízení o udělení mezinárodní ochrany	21
2.2 Správa uprchlických zařízení	25
2.3 Azylová střediska	27
2.3.1 Pobytová střediska	27
2.3.2 Přijímací střediska	30
2.3.3 Integrovaná střediska	31
2.3.4 Centra na podporu integrace cizinců	32
3. Integrace cizinců	33
3.1 Zajištění bydlení	36
3.2 Výuka českého jazyka	37
3.3 Pomoc při vstupu na trh práce	38
3.4 Problematika vzdělávání cizinců v České republice	39
3.4.1 Právo cizinců na vzdělání	41
3.4.2 Zásady vzdělávání	42
4. Nelegální migrace v České republice	43
4.1 Zařízení pro zajištění cizinců	45
4.2 Organizovaný zločin – nezákonné aktivity v České republice	48
4.3 Obchodování s lidmi	49
4.4 Aktuální trestná činnost cizinců v České republice	55
ZÁVĚR	58
SEZNAM POUŽITÉ ČESKÉ LITERATURY A PRAMENŮ	62

ÚVOD

Vybrat si z celé škály zajímavých témat bakalářských prací, která byla k dispozici, bylo velice těžké. Všechna témata jsou určitě ve svém oboru velice aktuální a zajímavá a zasloužila by si určitou pozornost. Přesto jsem si z doporučených témat žádné nevybrala a zvolila jsem si téma vlastní, které je v naší společnosti stále aktuální a pro mne velice zajímavé. Z těchto důvodů, jsem si zvolila téma bakalářské práce – *Migrace a nelegální migrace v České republice*.

Migrace – neboli přesun obyvatel z místa na místo, je významný celospolečenský jev, který se beze sporu dotýká každého občana naší společnosti a přináší sebou i rozporuplné názory. I když jsou tyto názory rozporuplné, přes to si osobně myslím a jsem přesvědčená, že v moderní společnosti je nezbytné, aby se všeobecně k migraci přistupovalo jako k jednomu z nástrojů, ekonomického rozvoje každé země. Většina odborníků se přiklání k názorům, že migrace má pro zemi spíše pozitivní, než negativní význam, s čímž musím naprosto souhlasit. Migrace určitě každé zemi nabízí mladou a kvalifikovanou pracovní sílu, při jejímž zařazení do společnosti se zaplní mezery na pracovním trhu, nese sebou i nové přístupy, pohledy a myšlení, které zcela jistě obohacují zaběhlé způsoby a postupy každé země, tedy i České republiky. Občané České republiky by rozhodně měli být tolerantní a využít osobního poznání cizinců, jelikož cizinci pro ně mohou být inspirací, zdrojem nových zkušeností a zcela jistě jim mohou obohatit jejich život.

Od počátku 90. let neustále roste počet cizinců v České republice. Mezi lety 1994 a 1999 se počet cizinců více než dvojnásobil ze zhruba 100 tisíc na hodnoty kolem 200 tisíc pobývajících cizinců na území České republiky. Česká republika se stává ze země tranzitní zemí cílovou. Dle údajů Ředitelství služby cizinecké policie Ministerstva vnitra České republiky žilo k 1. 1. 2011 na území České republiky

425 301 cizinců, co představuje 4,1% z celkové populace.¹ Tento počet, ve srovnání s ostatními zeměmi Evropské unie není nikterak vysoký. V současném moderním světě je migrace zcela běžným jevem a především důsledkem všeobecné světové globalizace a urbanizace. Nicméně Českou republiku nelze považovat za zemi, která disponuje s dlouhodobými migračními zkušenostmi, ani s dlouhodobě fungující migrační politikou. Přesto se Česká republika dokázala ze dne na den vyrovnat s přílivem migrantů a zajistit fungující migrační a azylovou politiku, kterou se snaží neustále zdokonalovat a rozšiřovat o nové poznatky a zkušenosti.

Z druhého pohledu však před Českou republikou stojí hrozba v podobě nelegální migrace. Tedy migrace, která znamená příchod obyvatel, kteří se do určené země chtějí dostat, nebo v zemi pobývat, a to bez povolení k pobytu nebo bez platných osobních dokladů. Pojem nelegální migrace zahrnuje široké převaděčské sítě, mafii i celou škálu nelegálních praktik, například velice dobře organizovaný zločin, organizování příhraniční trestné činnosti, napojení na mezinárodní terorismus, nelegální zaměstnávání, které má především vliv na ekonomickou stabilitu státu a také nepřímí vztah veřejnosti k integraci cizinců v České republice. Důvodů a příčin k nelegální migraci je celá řada. Nelegální migrace úzce souvisí s migrační a azylovou politikou, zajištěním státních hranic, postavením policejních útvarů a především schopností začlenit cizince společnosti.² Česká republika je i v současnosti využívána jako tranzitní prostor pro páčání nelegální

---

¹ MVČR. *Zpráva o situaci v oblasti migrace a integrace cizinců na území ČR v roce 2010* [online]. 2010, [cit. 2011-01-07]. Dostupný z WWW: www.mvcr.cz/.../zprava-o-situaci-v-oblasti-migrace-a-integrace-cizincu-na-uzemi-ceske-republiky-v-roce-2010-pdf.aspx

² MVČR. *Azyl, migrace a integrace* [online]. 2010, [cit. 2011-02-17]. Dostupný z WWW: <http://www.mvcr.cz/clanek/migrace-novy-clanek-890951.aspx?q=Y2hudW09NQ%3D%3D>

migrace do dalších evropských zemí, i když v posledních několika letech se Česká republika výrazně prosazuje jako země cílová. Nelegální migrace může ohrozit vnitřní stabilitu a bezpečnostní situaci každé společnosti. Na tento fenomén je důležité pohlížet i z několika úhlů. Nejedná se pouze o případy nelegálního vstupu cizinců přes státní hranice na území jiného státu či o případy nedovoleného způsobu opuštění daného státu, ale jedná se zejména o případy nelegálního pobytu na území daného státu. Proto jedním z nejdůležitějších aspektů v boji proti nelegální migraci je především spolupráce s příslušnými orgány dalších zemí.

Jak Česká republika přistupuje a řeší problémy spojené s migrací, jaká je stručná historie migrace, co všechno zahrnuje pojem migrace a uprchlictví, azylová procedura, integrace cizinců, vzdělávání cizinců, nelegální migrace a s ním spojený organizovaný zločin, to jsou základní otázky, které se pokusím zodpovědět a přiblížit v této bakalářské práci. Také mi jde především o to, abych přiblížila současný stav v oblasti migrace v České republice.

Co se vlastní struktury týče, tak má práce je rozdělena do dvou pomyslných základních celků. V první části se pokusím vysvětlit, co vše zahrnuje pojem legální migrace. V druhé části, co vše zahrnuje pojem nelegální migrace a jaké jsou její případné dopady.

Ve své práci jsem čerpala z poznatků, které jsem získala při své stáži v zařízení pro zajištění cizinců Bělá pod Bezdězem – Jezová ve Středočeském kraji, provozované Správou uprchlických zařízení Ministerstva vnitra České republiky, kde jsem měla možnost se seznámit s celkovým chodem zařízení, zařízení si projít a podívat se, jak vůbec takovéto zařízení vypadá, čím vším je vybavené a co všechno je zapotřebí, aby bez sebemenších problémů fungovalo. Dále jsem čerpala ze zkušeností a znalostí své matky Mgr. Zuzany Vachalíkové, která v zařízení pro zajištění cizinců Bělá pod Bezdězem – Jezová pracuje jako sociální pracovník stálé služby. Mimo osobní a neosobní zkušenosti jsem vycházela ze současného stavu řešené

problematiky v dostupné literatuře a také jsem získala mnoho údajů od Ministerstva vnitra České republiky, které určitá data o migrantech zpracovává a zveřejňuje v mnoha kategoriích a řetězcích.

TEORETICKÁ ČÁST

1. MIGRACE A UPRCHLICTVÍ

Více než kdy dříve, je dnes migrace a uprchlictví globálním fenoménem. Migrace neboli pohyb obyvatelstva z místa na místo, provází lidstvo po celou dobu jeho existence. Téměř v každém velkoměstě, vznikají tzv. imigrantské skupiny. Tyto imigrantské komunity, vznikají v důsledku honby lidí za lepšími pracovními příležitostmi, za lepší prací a za lepším vzděláním pro sebe i pro své děti. Přístup jednotlivých komunit, k nově příchozím cizincům, nebo k těm, kteří o příchod usilovali, měl v daleké historii i dnes mnoho společného. Společnost se odjakživa snažila kontrolovat příliv nových cizinců. Vždy se usilovalo o to, nepřijímat některé skupiny vůbec. Nepřijímat lidi, kteří byli buď chudí, nemocní, nebo byli označováni za zločince. Naopak byli přijímáni takoví lidé, kteří se společnosti hodili, zejména v případech, kdy příchozí cizinci přinášeli bohatství, zručnost, znalosti a kulturu.

Lidé migrují z nejrůznějších příčin a s vidinou lepšího života. Především se jedná o příčiny politické, ekonomické, náboženské (touha po náboženské svobodě), nebo se jedná o sociokulturní rozdíly mezi chudými a bohatými zeměmi. Lidé se už v dřívějších dobách stěhovali do oblastí s lepší půdou. Ekonomická města a hospodářsky se rozvíjející oblasti nabízely lepší způsoby obživy. Úmysl migrantů je vždy velice těžko rozpoznatelný, což kompetentním státním orgánům stěžuje rozhodování o případném udělení mezinárodní ochrany.

Masový pohyb uprchlíků charakterizuje svět zejména na konci 20. století. Nikdy v historii nebylo nuceno opustit vlastní zemi a hledat útočiště v cizích zemích tolik lidí, a v tolika částech planety, jako právě na konci 20. století. Tlak na přistěhování do politicky, sociálně a ekonomicky stabilních zemí je jen logickým důsledkem současných i minulých válek, státních a skupinových terorů, hladu a bídy. Příčin

bychom našly mnohem více, proč milióny lidí opouštějí a opouštějí své domovy.³

Při jednodušším členění je možné rozlišit dva základní migrační typy – uprchlíci, tedy ti lidé, kteří migrují z široce definovaných politických příčin a ekonomické migranty. Úmysl je většinou velmi těžko rozpoznatelný. Každá skupina migrantů má však legitimní důvod proč opouští zemi původu a hledá ochranu v jiné zemi. Rozmístění uprchlíků po celém světě je velice různorodé. Více jak polovina uprchlíků odchází do rozvinutých zemí, druhá polovina zůstává v zemích s rozvíjejícím se hospodářstvím.⁴ Deset nejbohatších zemí světa (Katar, Lucembursko, Spojené Arabské Emiráty, Norsko, Singapur, USA, Švýcarsko, Nizozemí, Irsko a Rakousko) má na svých územích asi jednu třetinu světové populace migrantů.⁵

Jedna z několika základních charakteristik současného uprchlictví se oproti minulým létům přeci jenom změnila, a to postoj zemí, do nichž uprchlíci převážně míří. Pro uprchlíky není až tak podstatné, jak je imigrační země bohatá či chudá, ale je-li imigrační země stabilní.

1.1 Historie migrace

Historie migrace je stará, jako lidstvo samo. Lidé se stěhují již od pravěku, o to z různých příčin a důvodů. Lidé se stěhují a stěhovali za

---

³ ŠIŠKOVÁ, T. *Menšiny a migranti v České republice*. 1. vyd. Praha: Portál, 2002, 188 s. ISBN 80-7178-220-3.

⁴ Demografie: *Demografické informace, analýzy a komentáře* [online]. 2011, [cit. 2011-02-19]. Dostupný z WWW: http://www.demografie.info/?cz_migrace

⁵ Investiční web.: *10 nejbohatších zemí světa: Irové jsou devátí* [online]. 2011, [cit. 2011-01-19]. Dostupný z WWW: <http://www.investicniweb.cz/ekonomika/2011/9/26/clanky/10-nejbohatsich-zemi-sveta-irove-jsou-devati/>.

lepším živobytím, obživou, za lepšími pracovními podmínkami a příležitostmi. V horším případě se lidé stěhovali a stěhují z důvodu nedobrovolného vyhnání nebo opuštění země původu, z důvodu politické represe, která sebou nese i fakt, že zásadně dochází k nedodržování a porušování lidských práv.

Již od dob starověku je známé právo o azylu. Staří Řekové, Římané a Židé měli vyhrazená nejrůznější místa. Většinou se jednalo o oltáře, kde cizinec mohl uplatnit právo azylu.

Během staletí migrace nabírá na intenzitě a významu. V 80. a 90. letech 20. století se mezinárodní migraci věnovala zvýšená pozornost. Docházelo k velkému nárůstu počtu mezinárodních migrantů. Lidé se stěhovali z ekonomických důvodů, z důvodů etnických čistek a ozbrojených konfliktů. Tyto důvody přiměly tisíce lidí, aby přicházeli z méně rozvinutých zemí do zemí vyspělých. Počet uprchlíků a žadatelů o azyl se zvýšil. Zvýšila se i kontrola na hranicích a nastavila se přísnější opatření.⁶

Na přelomu 20. až 21. století se migrace stává celosvětovým fenoménem. Tento fenomén poukazuje na fakt, že dnešní pohyb obyvatelstva je značně usnadněn stále se zdokonalující infrastrukturou, rychlým přenosem informací a dopravními prostředky. Lidé se už nestěhují v rámci jednoho státu, ale v rámci celého kontinentu.

Československo a následně i pak Česká republika se otevřela světu až v roce 1989. V České republice, se stala problematika migrace aktuální až po roce 1990, po pádu železné opony a následném rozpadu komunistického bloku. Česká republika se musela bez žádných předešlých zkušeností, ze dne na den vyrovnat s přílivem migrantů. Počet cizinců žijící v České republice se neustále zvyšoval a tento trend i nadále pokračuje. Aktuálnější otázka migrace přišla až se začleněním

---

⁶ GABAL, I., VÁCLAVÍKOVÁ, L., GEDDES, A. *Migrace v rozšířené Evropě*. Praha: Gabal Analysis & Consulting, 2002. 50 s. ISBN 80-2389-19-95.

České republiky do Evropské unie v roce 2004, a s ním spojený volný pohyb osob. Tím Česká republika zvýšila pro migranty svou přitažlivost a stala se ze země tranzitní, zemí cílovou. Výsledkem jsou uskutečněné vnitřní změny poměrů a změny mezinárodní pozice České republiky, jejího získání členství v NATO⁷ a s ním spojené bezpečnosti. Demografická situace jasně poukazuje, že Česká republika bude migraci potřebovat, aby byl dostatek ekonomicky aktivního obyvatelstva. V celé Evropě je patrná snaha posílit pracovní trh a strukturu populace, migraci co nejvíce regulovat, a vybírat si tzv. „žádané migranty“ tj. kvalifikované odborníky v perspektivním věku, a nelépe s rodinou. Zapojení cizinců na českém pracovním trhu má rapidně rostoucí sociální a demografický význam. Současný demografický trend v České republice, je stále nižší porodnost a prodlužování střední délky života. Česká společnost stárne. Bude-li tento trend nadále pokračovat, potom naší společnosti hrozí nedostatek pracovních sil, a v důsledku toho i problémy s udržением stávajícího důchodového systému. Pro udržení stávajícího důchodového systému, potřebuje Česká republika imigraci cizinců ve vyšším rozsahu než doposavad. Zejména imigraci těch cizinců, kteří mají zájem o dlouhodobý pobyt, a kteří jsou ochotni se do české společnosti integrovat, společně se svými rodinnými příslušníky. Migrace bude pro Českou republiku jediným prostředkem stabilizace penzijního systému.⁸

Z opačného pohledu však na prahu 21. století stojí hrozba nebezpečného a dobře organizovaného mezinárodního zločinu, v podobě obchodu s lidmi, nelegálního obchodu, zneužívání drog, praní špinavých peněz apod. Další významné nebezpečí hrozí ze strany nejrozličnějších teroristických skupin, které k dosažení svých vytyčených

---

⁷ Ministerstvo obrany České republiky: *Nato* [online]. 2008, 2, [cit. 2012-01-22]. Dostupný z WWW: <http://www.mocr.army.cz/nato/nato-8493/>

⁸ UHEREK, Z. *Integrace cizinců na území České republiky: Výzkumné zprávy a studie vytvořené na pracovištích Akademie věd České republiky na základě usnesení vlády České republiky č. 1266/2000 a 1360/2001*. Praha: Akademie věd, 2003. 618s. ISBN 80-86675-03.

cílů neváhají použít ty nejbrutálnější a nejnebezpečnější metody a prostředky. Tyto hrozby úzce souvisí s azylovou a migrační politikou, postavením policejních složek, zajištění státních hranic a schopností integrace cizinců do společnosti.⁹

1.2 Migrační a azylová politika v České republice

Migrační a azylová politika země udává jasný směr, jakým způsobem každý stát reaguje na migraci, jaké podmínky pro vstup a pobyt cizinců stanovuje v právních předpisech, a zda právní předpisy vykládá a aplikuje široce či restriktivně.

Česká republika od svého vzniku v oblasti migrace prošla zásadním vývojem. Ze země zdrojové se stala v posledních letech zemí cílovou. Většinou pro cizince migrující za obchodem, prací a studiem. Cizinci zde plánují trvalé či dlouhodobé usazení.¹⁰ Při porovnání počátečního stavu v roce 1993, kdy na území celé České republiky pobývalo různými formami pobytu necelých 80 000 tisíc cizinců, nyní z nejaktuálnějších údajů dle Českého statistického úřadu vyplývá, že na území České republiky pobývalo k 30. 11. 2011 celkem 406 211 cizinců. Z toho trvalý pobyt mělo celkem 197 884 cizinců. Ostatní typy pobytů mělo celkem 208 327 cizinců.¹¹ Z toho je patrné, že mezinárodní migrace a cizinci samotní, jsou a musí být jedním z pečlivě projednávaných a řešených témat České republiky. Snahou České republiky je migraci co nejvíce regulovat.

---

⁹ Institut pro kriminologii a sociální prevenci: *Organizovaný zločin v České republice III* [online]. 2004, [cit. 2011-12-03]. Dostupný z WWW: www.ok.cz/iksp/docs/301.pdf

¹⁰ MVČR: *Migrační a azylová politika v České republice* [online]. 2011, [cit. 2011-01-09]. Dostupný z WWW: <http://www.mvcr.cz/clanek/migracni-a-azylova-politika-ceske-republiky-470144.aspx>

¹¹ Český statistický úřad: *Počet cizinců v ČR* [online]. 2012, [cit. 2012-01-09]. Dostupný z WWW: [http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/t/84003FF6B6/\\$File/c01t01.pdf](http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/t/84003FF6B6/$File/c01t01.pdf)

Gestorem za problematiku mezinárodní migrace a mezinárodní ochrany, ústředním orgánem státní správy pro vnitřní věci v České republice je Ministerstvo vnitra - odbor azylové a migrační politiky. Působnost Ministerstva vnitra vymezuje zákon č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů,¹² a to jak na úrovni legislativně – koncepční (oblast mezinárodní migrace), tak i realizační (azyl, povolování pobytů, cestovní doklady). Na základě zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“)¹³ Ministerstvo vnitra České republiky zabezpečuje výkon státní správy v oblasti migrace. Ministerstvo vnitra úzce spolupracuje s dalšími resorty, státními i nestátními organizacemi, včetně organizací mezinárodních.

Prioritou České republiky v oblasti migrace je přijímat účinná opatření, která budou podporovat řízenou legální migraci a zároveň minimalizovat nelegální migraci – tzn. zajistit účinnou ochranu státních hranic v rámci schengenského prostoru.¹⁴ Ministerstvo vnitra v souladu se zákonem o pobytu vykonává dozor nad Policií České republiky při výkonu státní správy a plní úkoly nadřízeného správního orgánu vůči Ředitelství cizinecké policie. Z působnosti Policie České republiky byla na Ministerstvo vnitra převedena agenda dlouhodobých víz. Došlo i k dřívějšímu převzetí agendy týkající se vydávání povolení k dlouhodobým pobytům cizinců. V současné době Ministerstvo vnitra rozhoduje o udělení dlouhodobého víza, o prodloužení doby pobytu a platnosti dlouhodobého víza. Dále Ministerstvo vnitra rozhoduje o vydání povolení k dlouhodobému pobytu, povolení k přechodnému

---

¹² *Zákon č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky ve znění pozdějších předpisů*

¹³ *Zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců ve znění pozdějších předpisů*

¹⁴ Euroskop: *Co je Schengen* [online]. 2012, [cit. 2012-03-09]. Dostupný z WWW: <http://www.euroskop.cz/300/sekce/co-je-schengen/>

pobytu, o prodloužení platnosti těchto oprávnění k pobytu a o povolení k trvalému pobytu, o prodloužení doby platnosti průkazu cizinci, kterému bylo vydáno povolení k trvalému pobytu. Ministerstvo vnitra rovněž rozhoduje o vydání či odnětí cizineckého pasu, v rozsahu své působnosti o vydání a odnětí cestovního průkazu totožnosti.¹⁵

1.3 Zásady politiky vlády v oblasti migrace cizinců

V roce 2003, usnesením č. 55 ze dne 13. ledna, přijala vláda České republiky základní koncepční materiál v oblasti migrace – *Zásady politiky vlády v oblasti migrace cizinců*. Tento koncepční materiál vymezuje v šesti bodech směr migrační politiky v České republice. Znění jednotlivých zásad vyjadřuje vůli České republiky aktivně a zodpovědně respektovat závazky plynoucí z mezinárodních úmluv a smluv. Prioritou vnitrostátních aktivit v oblasti migrace je formulace účinných opatření, která budou jednoznačně podporovat řízenou legální migraci a zároveň minimalizovat migraci nelegální. Mezinárodní závazky, které pro Českou republiku vyplývají z členství v Evropské unii, musí Česká republika projevit v řídicí roli sátu i v oblasti migrace. Vláda musí vytvářet zákonné i jiné předpoklady pro regulaci migrace. Musí průběžně sledovat a vyhodnocovat bezpečnostní rizika, dopad migrace z hlediska společenského a vytvářet podmínky pro plnohodnotné začlenění imigrantů do společnosti z hlediska jejich sociálních a kulturních potřeb.

---

¹⁵ MVČR. *Zpráva o situaci v oblasti migrace a integrace cizinců na území ČR v roce 2010* [online]. 2010, [cit. 2011-01-09]. Dostupný z WWW: www.mvcr.cz/.../zprava-o-situaci-v-oblasti-migrace-a-integrace-cizincu-na-uzemi-ceske-republiky-v-roce-2010-pdf.aspx

Zásada č. 1

„Česká republika s ohledem na mezinárodní závazky, které pro ni plynou z členství v Evropské unii, důsledně prosazuje řídicí roli státu v oblasti migrace.

Zásada č. 2

Migrační politika státu je založena na koordinovaném postupu všech státních orgánů, orgánů územní a zájmové samosprávy a na podpoře ze strany dalších subjektů zabývajících se migrací.

Zásada č. 3

Migrační politika státu je zaměřena na odstraňování všech forem nelegální migrace a jiných nelegálních aktivit a to jak opatřeními na poli mezinárodní spolupráce, tak i opatřeními národními.

Zásada č. 4

Migrační politika státu neklade překážky legální migraci, a podporuje imigraci, která je pro stát a společnost v dlouhodobé perspektivě přínosná.

Zásada č. 5

Realizace migrační politiky státu předpokládá široké zapojení nevládních a dalších organizací občanské společnosti.

Zásada č. 6

Česká republika se spolupodílí na úsilí světového a evropského společenství na řešení migračních důsledků humanitárních krizí a na odstraňování příčin těchto jevů.“¹⁶

2. AZYLOVÁ PROCEDURA

Žadatelé o mezinárodní ochranu a uprchlíci jsou v České republice poměrně mladým jevem. Proto také legislativa, která upravuje podmínky jejich pobytu na území České republiky, se stále mění, upravuje a zpřesňuje. V oblasti mezinárodní ochrany je Česká republika u cizinců chápána jako země, která je schopná poskytnout účinnou ochranu. V mezinárodní rovině je Česká republika vázána úmluvou o právním postavení uprchlíků – Mezinárodní Úmluva o právním postavení uprchlíků z roku 1951, tzv. Ženevská konvence¹⁷ a doplňujícího Protokolu týkajícího se právního postavení uprchlíků z roku 1967, tzv. Newyorského protokolu.¹⁸ Tyto dokumenty byly přijaty na konferenci zplnomocněných zástupců Spojených národů dne 28. 7. 1951. V listopadu roku 1991 ji spolu s doplňujícím dokumentem ratifikoval sbor České republiky.

Během několika let se podařilo úspěšně vybudovat takový systém, který je schopen se postarat o přicházející žadatele o mezinárodní ochranu v souladu s mezinárodněprávními závazky České republiky. Při jeho tvorbě se přihlíželo k tomu, aby byl v souladu

---

¹⁶ MVČR: *Zásady politiky vlády v oblasti migrace cizinců* [online]. 2010, [cit. 2011-12-21]. Dostupný z WWW: <http://www.mvcr.cz/clanek/zasady-politiky-vlady-v-oblasti-migrace-cizincu.aspx>

¹⁷ Úmluva o postavení uprchlíků-1951, Ženeva, k níž ČSFR přistoupilo 24. 02. 1992 [online] 2011, [cit.2011-11-09] Dostupné z WWW:< <http://www.mvcr.cz/zrcadlo-azyl.html>>.

¹⁸ Protokol o postavení uprchlíků - z roku 1967, doplnění Úmluvy o postavení uprchlíků, [online] 2011, [cit.2011-08-09] Dostupné z WWW: <http://www.obcanst.cz/clanek.aps?id'516.html>>.

s mezinárodně právními závazky České republiky i s příslušnými normami Evropské unie. Zákon č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů¹⁹ (dále jen „zákon o azylu“) je zakotven v článku 43 zákona č. 2/1993 Sb., Listiny základních práv a svobod, ve znění pozdějších předpisů,²⁰ který je součástí zákona č. 1/1993 Sb., Ústavy České republiky, ve znění pozdějších předpisů.²¹ Česká republika poskytuje mezinárodní ochranu cizincům pronásledovaným za uplatňování politických práv a svobod. Mezinárodní ochrana může být odepřena tomu, kdo jednal v rozporu se základními lidskými právy a svobodami.

2.1 Průběh správního řízení o udělení mezinárodní ochrany

Průběh řízení o udělení mezinárodní ochrany upravuje zákon o azylu, a o změně zákona č. 283/1991., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů.²² Správní řízení o udělení mezinárodní ochrany provádí Ministerstvo vnitra České republiky – odbor migrační a azylové politiky. Zahájení správního řízení o udělení mezinárodní ochrany je zaznamenáváno do protokolu, ze kterého je zřejmý úmysl cizince požádat o udělení mezinárodní ochrany tzv. prohlášení o mezinárodní ochraně. Prohlášení lze učinit pouze na území České republiky, a to na zákonem stanovených místech. Konkrétně na hraničním přechodu, na odboru cizinecké policie krajského ředitelství policie, v přijímacím středisku a v zařízení pro zajištění cizinců. Výjimku tvoří takové případy, jestliže se cizinec nachází ve zdravotnickém

---

¹⁹ *Zákon č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů*

²⁰ *Zákon č. 2/1993 Sb., Listiny základních práv a svobod ve znění pozdějších předpisů*

²¹ *Zákon č. 1/1993 Sb., Ústavy České republiky ve znění pozdějších předpisů*

²² *Zákona č. 283/1991., o Policii České republiky ve znění pozdějších předpisů.*

zařízení, či vykonává vazbu nebo trest odnětí svobody. V těchto případech lze učinit úmysl prohlášení o mezinárodní ochraně písemnou formou přímo vůči ministerstvu. Po učinění úmyslu o mezinárodní ochraně se cizinec musí dostavit do 24 hodin do přijímacího střediska. Tam následně podá žádost o udělení mezinárodní ochrany. Výjimku opět tvoří situace, jestliže se cizinec nachází ve zdravotnickém zařízení, či vykonává vazbu nebo trest odnětím svobody. V těchto případech jej tedy navštíví pracovník Ministerstva vnitra za účelem sepsání žádosti. Ve lhůtě 24 hodin od okamžiku, kdy byl cizinec propuštěn ze zdravotnického zařízení, výkonu vazby nebo výkonu trestu odnětím svobody, je opět cizinec povinen dopravit se do přijímacího střediska. V přijímacím středisku je cizinec povinen strpět sejmutí daktyloskopických otisků prstů a pořízení obrazového záznamu s cílem zjistit nebo ověřit jeho totožnost. Dále je cizinec povinen odevzdat svůj cestovní doklad, a strpět osobní prohlídku a prohlídku svých osobních věcí. Cizinec je rovněž podroben lékařskému vyšetření. Po provedení všech nezbytných úkonů je žadatel přemístěn do pobytového střediska, kde vyčká rozhodnutí Ministerstva vnitra. Ministerstvo vnitra může také rozhodnout o povinnosti žadatele setrvat v přijímacím středisku i po provedení všech výše jmenovaných opatření. Žadatel v přijímacím středisku může setrvat až po dobu 120 dní, zejména pokud nebyla spolehlivě zjištěna jeho totožnost, případně pokud žadatel představuje nebezpečí pro bezpečnost státu, případně veřejné zdraví nebo veřejný pořádek. Proti tomuto rozhodnutí může žadatel podat žalobu k soudu.

V žádosti o udělení mezinárodní ochrany, kterou sepíše s cizincem pracovník Ministerstva vnitra, se vedle faktografických údajů o cizinci a rodině zjišťují i důvody, které jej vedly k odchodu ze země. Dále je s žadatelem o mezinárodní ochranu veden jeden či více pohovorů, ve kterých má možnost blíže specifikovat důvody, které jej vedly k odchodu ze země. V řízení má cizinec právo jednat v mateřském jazyce nebo v jazyce, ve kterém je schopen se dorozumět. Během celého řízení má nárok na bezplatné poskytnutí

tlumočníka. Po udělení mezinárodní ochrany má rovněž v průběhu řízení právo požádat o právní pomoc jinou osobu, popřípadě se nechat v řízení touto osobou zastupovat. Takové osobě musí žadatel vyhotovit písemně plnou moc k zastupování. Po celou dobu řízení má žadatel rovněž právo být ve styku s Úřadem Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky nebo se obrátit na nestátní neziskové organizace. Seznam těchto organizací obdrží žadatel od Ministerstva vnitra bezodkladně po učinění prohlášení o mezinárodní ochraně. Rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany vydá Ministerstvo vnitra do 90 dnů ode dne zahájení řízení o udělení mezinárodní ochrany. Nelze-li vzhledem k povaze věci rozhodnout v lhůtě 90 dnů, může Ministerstvo vnitra přiměřeně toto rozhodnutí prodloužit. O prodloužení lhůty řízení musí Ministerstvo vnitra bez zbytečného odkladu písemně žadatele vyrozumět. Rozhodnutí je vždy povinen cizince převzít osobně. Rozhodnutí nabývá právní moci dnem doručení žadateli. Ministerstvo vnitra udělí cizinci azyl dle § 12 zákona o azylu, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že cizinec je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, pohlaví, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště. V případě udělení azylu obdrží azylant průkaz povolení k pobytu azylanta, který jej opravňuje trvale pobývat na území České republiky. Ministerstvo vnitra má rovněž možnost udělit cizinci tzv. doplňkovou ochranu, dle zákona o azylu, v případě, že cizinec nesplňuje pro udělení mezinárodní ochrany důvody. Těmito důvody jsou fakta, že jsou důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy. V případě udělení doplňkové ochrany obdrží cizinec průkaz oprávnění k pobytu osoby požívající doplňkové ochrany. Nejpozději 30 dnů před uplynutím doby,

na kterou byla žadateli doplňková ochrana udělena, má možnost požádat Ministerstvo vnitra o její prodloužení.

V případě neshledání důvodů pro udělení mezinárodní ochrany vydá Ministerstvo vnitra rozhodnutí o jejím neudělení, podle zákona o azylu, jako zjevně nedůvodnou. Ministerstvo vydá rozhodnutí o neudělení mezinárodní ochrany, jestliže žadatel například uvádí pouze ekonomické důvody, uvádí nesprávné údaje o své totožnosti či státním občanství nebo tyto údaje odmítá uvést, nebo žádá o mezinárodní ochranu, aby unikl situaci všeobecné nouze, nebo podal žádost o udělení mezinárodní ochrany s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění nebo vydání k trestnímu stíhání do ciziny. Proti pravomocnému rozhodnutí Ministerstva vnitra může cizinec podat žalobu ke krajskému soudu místně příslušnému podle místa hlášeného pobytu cizince v den podání žaloby. Žalobu lze podat ve lhůtě 15 či 7 dní. Po dobu řízení o žalobě proti rozhodnutí Ministerstva vnitra je cizinec v postavení žadatele o mezinárodní ochranu. Proti rozhodnutí krajského soudu má cizinec dále právo podat kasační stížnost k Nejvyššímu správnímu soudu v Brně. Podle zákona o azylu, v případě získání státního občanství azyl zaniká.²³

Již od roku 2004, po vstupu České republiky do Evropské unie se trend snižujícího se počtu žádostí o mezinárodní ochranu pokračuje. V roce 2010 tomu nebylo jinak. Celkem bylo v roce 2010 evidováno 833 žádostí o udělení mezinárodní ochrany. Ve srovnání s předchozím rokem, kdy bylo podáno celkem 1 258 žádostí, se jedná o 33,8% poklesu žádostí o mezinárodní ochranu. Počet podaných žádostí o mezinárodní ochranu v České republice je v tomto roce historicky nejnižší. Stejně jako v předešlých letech, tak i letos většina žadatelů o mezinárodní ochranu pocházela z asijských zemí, a to téměř polovina

---

²³ MVČR: *Azyl, průběh správního řízení o udělení mezinárodní ochrany* [online]. 2011, [cit. 2011-01-06]. Dostupný z WWW: <http://www.mvcr.cz/clanek/azyl-prubeh-spravniho-rizeni-o-udeleni-mezinarodni-ochrany.aspx>

49,1%. Žadatelé z evropských zemí zůstávají na přibližně stejné úrovni, jako v předcházejících letech 31,6%. Podíl žadatelů z afrických zemí představoval 11,2%. V roce 2010 žadatelé o mezinárodní ochranu pocházeli z celkem 55 různých zemí. Nejvíce žádostí bylo přijato od státních příslušníků Ukrajiny, na druhém místě následují státní příslušníci Mongolska a dále občané Běloruska, Ruska, Turecka, Kazachstánu, Vietnamu, Myanmaru a Kyrgyzstánu.²⁴

2.2 Správa uprchlických zařízení

V rámci Ministerstva vnitra České republiky se problematikou migrace, azylu a integrace cizinců speciálně zabývá odbor azylové a migrační politiky a organizační složka státu zřízená Ministerstvem vnitra – Správa uprchlických zařízení.

Správa uprchlických zařízení Ministerstva vnitra České republiky existuje od počátku roku 1996 a funguje jako rozpočtová organizace. Správa uprchlických zařízení vznikla rozdělením tehdejšího odboru pro uprchlíky. K rozdělení došlo proto, aby byl oddělen výkon státní správy v oblasti azylové procedury od zabezpečení služeb žadatelům o udělení mezinárodní ochrany. Nejdůležitější činností je poskytování služeb žadatelům o mezinárodní ochranu na území České republiky. Mezi další nezbytné služby lze zahrnout zajištění ubytování, stravování a poskytování sociálních, zdravotních a dalších nezbytných služeb (ošacení, poradenství). Správa uprchlických zařízení provozuje služby tak, aby zde byl pobyt pro všechny klienty důstojný a bezpečný, bez ohledu na to, zda se v zařízeních ocitli o své vůli nebo z rozhodnutí státních orgánů.

---

²⁴ MVČR. *Zpráva o situaci v oblasti migrace a integrace cizinců na území ČR v roce 2010* [online]. 2010, [cit. 2011-01-07]. Dostupný z WWW: www.mvcr.cz/.../zprava-o-situaci-v-oblasti-migrace-a-integrace-cizincu-na-uzemi-ceske-republiky-v-roce-2010-pdf.aspx

V průběhu let Správa uprchlických zařízení, v závislosti na počtu příchozích žadatelů o udělení mezinárodní ochrany, měnila svou infrastrukturu v jednotlivých zařízeních. V uplynulých letech se však k tomuto přidal další trend. Působnost Správy uprchlických zařízení se postupně mění, respektive rozšiřuje. Od 1. 1. 2006 Správa uprchlických zařízení převzala od cizinecké policie provozování zařízení pro zajištění cizinců. Zařízení pro zajištění cizinců od tohoto data prošla zásadní změnou, zejména v přístupu k zajištěným cizincům. Další novou oblastí, kterou se zabývá, je od roku 2009, téma integrace cizinců. Od tohoto roku provozuje centra na podporu integrace cizinců, v nichž jsou poskytovány služby některým skupinám cizincům žijícím na území České republiky.²⁵

Správa uprchlických zařízení každý rok hospodaří s přidělenými finančními prostředky ze státního rozpočtu. V roce 2006 byly poprvé využity finanční prostředky z Evropského uprchlického fondu. V roce 2010 vynaložila na zabezpečení svých činností finanční prostředky v celkové výši 299 267 tisíc korun. Tato částka zahrnovala provozní, investiční výdaje a prostředky vynaložené na realizaci projektů spolufinancovaných Evropskou unií. Také v jednotlivých azylových zařízeních a zařízeních pro zajištění cizinců již řadu let spolupracuje s řadou nevládních neziskových organizací. Na základě smluvního vztahu spolupracuje například s nevládními neziskovými organizacemi – Sdružení občanů zabývajících se emigranty, Diecézní charita Litoměřice, Arcidiecézní charita Praha, Farní charita Česká Lípa, Organizace pro pomoc uprchlíkům, Mezinárodní organizace pro migraci a například i Český červený kříž.²⁶

---

²⁵ MVČR – Správa uprchlických zařízení, Archiv červen [online]. 2011, [cit. 2011-09-29]. Dostupný z WWW: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/ministerstvo/suz.html>

²⁶ Výroční zpráva SUZ MV 2010 [online]. 2010, [cit. 2011-11-29]. Dostupný z WWW: <http://www.suz.cz/pages/4.html>

2.3 Azylová střediska

V České republice azylová infrastruktura zahrnuje čtyři typy azylových středisek – integrační, pobytová, přijímací střediska a centra na podporu integrace cizinců.

Poskytované služby v azylových střediscích jsou určeny především lidem, kteří požádali Českou republiku o mezinárodní ochranu. Prostřednictvím těchto středisek Česká republika zajišťuje, aby se tito lidé nedostali do zvláštních situací, které by mohly ohrozit jejich základní podmínky existence, kdy jsou nedostatečně zajištěny základní životní potřeby a potřeba vlastního bezpečí. Hlavní podstatou těchto středisek je poskytování dočasného ubytování, základní zdravotní péče, stravy a dalších obdobných služeb. Každá azylová střediska jsou režimová, v nichž se život odlišuje od běžné normy života. Sociální pracovník provádí šetření, při kterém informuje všechny klienty o pobytu, a je jim během pobytu nápomocen při jejich adaptaci v cizím prostředí. Ve střediscích jsou zřízena pracoviště odboru azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra. Tato pracoviště řídí oddělení mezinárodní ochrany – pracoviště Praha, odbor azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra.²⁷

2.3.1 Pobytová střediska

Plynulý chod pobytových středisek, pobyt a veškeré potřeby klientů zajišťuje tým zaměstnanců Správy uprchlických zařízení Ministerstva vnitra České republiky. Pracovníci stálé služby jsou přítomni 24 hodin denně.

---

²⁷ MVČR – Správa uprchlických zařízení, Archiv červen [online]. 2008, [cit. 2011-09-29]. Dostupný z WWW: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/ministerstvo/suz.html>

Do pobytového střediska se dostává každý cizinec, který ukončí vstupní proceduru (pokud ovšem nevyužije práva na pobyt v soukromí). Každý klient je při příchodu seznámen s ubytovacím řádem. Sociální pracovníce provede s nově příchozím klientem vstupní pohovor, který klientům pomáhá překonat počáteční jazykovou bariéru a poskytne klientovy potřebné informace k pobytu. Pobytová střediska slouží k ubytování žadatelů o mezinárodní ochranu do doby, než rozhodnutí ve věci jejich žádosti nabyde právní moci. Pobyt ve střediscích není povinný. Klienti v pobytových střediscích nejsou nikterak omezeni v možnosti opouštět pobytové zařízení. V těchto střediscích nepřetržitě zajišťuje vnější i vnitřní ostrahu objektu Soukromá bezpečnostní služba, na základě smlouvy se Správou uprchlického zařízení. Úkolem nepřetržité ostrahy je chránit bezpečí žadatelů o mezinárodní ochranu, jejich majetek i majetek střediska. Pobytová střediska poskytují ubytovací, stravovací, zdravotnické, sociální a jiné služby. Tyto služby jsou pro klienty bezplatné. Žadatelé o udělení mezinárodní ochrany, mají k dispozici standardně vybavené pokoje s lůžkem, s vyhrazeným místem pro uložení svých osobních věcí a sociální zařízení. Snahou je respektovat rodinné vazby a příslušnost k národnostní nebo náboženské komunitě. Klientům je rovněž k dispozici adekvátně vybavená žehlárna s prádelnou, sušárna, kuchyňka s lednicí a vařičem. Klienti se ve středisku stravují třikrát denně ve společné jídelně. Děti do 15 let dostávají navíc u snídaně a oběda svačiny. V pobytových střediscích pracuje speciálně vyškolený personál. Pracují zde sociální pracovníce, zdravotní sestry, vychovatelky i pracovníci stálé služby. Sociální pracovníci pomáhají klientům v procesu adaptace na nové životní prostředí a podmínky. Ohroženým skupinám žadatelů (matky s dětmi, samotné ženy, nezletilí bez doprovodu zákonného zástupce, fyzicky či psychicky handicapovaní jedinci) o udělení mezinárodní ochrany poskytují sociální pracovníci pobytových středisek specializovanou péči. V případě potřeby je klientům zprostředkováváno psychologické poradenství. Ve střediscích jsou pro tento účel zřízeny

takzvané ochranné zóny, které jsou pod zvýšeným dohledem pracovníků Soukromé bezpečnostní služby, kam mají pouze přístup ti klienti, kteří jsou zde za tímto účelem ubytováni. Běžné zdravotní ošetření bývá zajištěno přímo ve střediscích. Ambulantní, odborné a nemocniční ošetření je zpravidla smluvně zajištěno se zdravotnickými zařízeními v nejbližším okolí.

V procesu adaptace klienta v pobytovém středisku hraje důležitou úlohu i vyplnění volného času. Volný čas mohou klienti využívat dle svého uvážení. Klienti buď mohou opustit areál střediska a čas trávit mimo středisko, nebo mohou využít nabídky volnočasových aktivit přímo ve středisku. O smysluplné využití volného času se starají vyškolení zaměstnanci středisek a nevládní organizace. Každé středisko má vybavenou kulturní místnost, kde mohou klienti sledovat televizní programy či hrát různé společenské hry, tělocvičnu, hřiště, umělecké dílny a knihovnu. Aktivní využívání volného času je zde důležitou prioritou. Svým způsobem se jedná o podíl na zajištění bezkonfliktního soužití žadatelů jak ve střediscích, tak i ve vztahu k místním obyvatelům. Součástí pobytového střediska je rovněž dětské centrum, které mohou děti navštěvovat. V dětském centru se o děti stará vychovatelka, která děti učí novým sociálně kulturním činnostem a návykům, a to prostřednictvím nejrůznějších her, které děti učí rovněž českému jazyku. Děti, které splňují věkovou hranici pro povinnou školní docházku, navštěvují nejprve vyrovnávací třídu a podle výsledků jsou následně přeřazeny do jednotlivých tříd základních škol v místní obci nebo městě.²⁸

---

²⁸ MVČR – Správa uprchlických zařízení, Archiv červen [online]. 2008, [cit. 2011-09-29]. Dostupný z WWW: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/ministerstvo/suz.html>

Správa uprchlických zařízení provozuje na území České republiky celkem dvě tyto pobytová střediska, a to v Kostelci nad Orlicí a v Havířově.²⁹

2.3.2 Příjímací střediska

Hlavním úkolem přijímacích středisek je zajištění nově příchozím žadatelům, kteří projeví úmysl požádat Českou republiku o udělení mezinárodní ochrany, ubytování a naplnění jejich základních životních potřeb. Příjímacím střediskem musí projít každý žadatel o mezinárodní ochranu, a je zde povinen pobývat po dobu stanovenou zákonem o azylu. Před tím, než je žadatel ve středisku ubytován, musí povinně absolvovat vstupní proceduru. Ta je vždy prováděna cizineckou policií České republiky, která provede identifikační úkony, týkající se řízení o udělení mezinárodní ochrany prováděné odborem azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra. Komplexní zdravotní prohlídku zajišťuje Správa uprchlických zařízení, která rovněž zajišťuje ostatní služby týkající se pobytu v přijímacím středisku. Každé přijímací středisko, je středisko uzavřené tzn., středisko, které není dovoleno dobrovolně opouštět, a to především z karanténních důvodů. V každém přijímacím středisku sociální pracovník provádí s žadatelem o mezinárodní ochranu prvotní šetření. Poskytují žadateli nezbytné informace, a jsou jim nápomocni při jejich adaptaci v novém prostředí. Žadatelé po dobu svého pobytu v přijímacím středisku mohou využívat obdobné služby jako v pobytovém středisku. Žadatelům jsou rovněž k dispozici sociální, právní, psychologické a zdravotní poradenství a jsou osvobozeni od všech nákladů či poplatků spojených s průběhem azylové procedury. Mají právo na bezplatné poskytnutí zdravotní péče, ubytování, stravu a jiné služby spojené s pobytem v přijímacích střediscích. Mohou také

---

²⁹ SUZ MVČR.: *Střediska* [online]. 2011, [cit. 2011-10-07]. Dostupný z WWW: <http://www.suz.cz/pages/7.html#mapJump>

využít nabízených služeb nevládních organizací a Úřadu vysokého komisaře OSN pro uprchlíky v Praze.³⁰

Správa uprchlických zařízení Ministerstva vnitra České republiky provozuje na území České republiky celkem dvě tato zařízení, a to zařízení v hlavním městě Praha – Ruzyně a Zastávka u Brna.³¹

2.3.3 Integrovaná střediska

Integrovaná střediska jsou provozována Správou uprchlických zařízení Ministerstva vnitra České republiky.

Střediska poskytují dočasné ubytování osob, kterým byla přiznána mezinárodní ochrana. Dále poskytují vhodnou asistenci při hledání samostatného bydlení a zaměstnání. Maximální délka pobytu je 18 měsíců. Bydlení v integrovaných střediscích je vázáno smlouvou o ubytování. Toto ubytování si klienti hradí. Smlouva o ubytování je ukončena v okamžiku, kdy azylant získá v rámci *Státního integrovaného programu* nebo v rámci svého individuálního konání trvalé bydlení. Stravování ve střediscích je klientům poskytováno nebo klienti dostávají finanční prostředky a stravování si zajišťují sami individuálně.³²

Správa uprchlických zařízení provozuje na území České republiky čtyři tato střediska, a to Předlice, Česká Lípa, Brno a Jaroměř.³³

---

³⁰ MVČR: Správa uprchlických zařízení, Archiv červen [online]. 2011, [cit. 2011-09-29]. Dostupný z WWW: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/ministerstvo/suz.html>

³¹ SUZ MVČR: *Střediska* [online]. 2011, [cit. 2011-10-07]. Dostupný z WWW: <http://www.suz.cz/pages/7.html#mapJump>

³² SUZ MVČR: *Integrovaná střediska* [online]. 2011, [cit. 2011-12-08]. Dostupný z WWW: <http://www.suz.cz/pages/6.html>

³³ SUZ MVČR: *Střediska* [online]. 2011, [cit. 2011-10-07]. Dostupný z WWW: <http://www.suz.cz/pages/7.html#mapJump>

2.3.4 Centra na podporu integrace cizinců

Správa uprchlických zařízení Ministerstva vnitra České republiky otevřela 1. 7. 2009 pro veřejnost Centra na podporu integrace cizinců (dále jen „Centra“). Otevření se konalo v Moravskoslezském, Pardubickém, Plzeňském a ve Zlínském kraji. O rok později 30. 4. 2010 Správa uprchlických zařízení otevřela další Centra pro veřejnost, a to v Karlovarském, Libereckém, Jihočeském a Olomouckém kraji. V roce 2011 pokračuje provoz všech výše uvedených Center. Tyto Centra spolufinancuje Česká republika z Evropského fondu pro integraci státních příslušníků třetích zemí. Jinými organizacemi jsou provozována v Ústeckém a Jihomoravském kraji.

Cílem center je vytvořit prostor pro dlouhodobou podporu integrace cizinců. Jsou iniciátorem, organizátorem a realizátorem podporujících aktivit. Cílem je rovněž vytvořit prostor pro lepší výměnu informací a podávání podnětů na přijímání opatření, reagujících na aktuální potřeby v oblasti integrace cizinců. Úkolem je podporovat integraci cizinců, zajistit vytvoření a činnost regionálních platform, které řeší aktuální problémy cizinců.³⁴ V každém kraji spolupracují Centra, zejména s krajskými a obecními úřady, cizineckou policií, městskou a státní policií, s úřady práce, finančními či živnostenskými úřady a dalšími subjekty. Podporují integraci cizinců, poskytují celou škálu služeb, které nabízejí svým klientům zcela zdarma. Jedná se o poradenské a informační služby, tlumočnické služby, kurzy českého jazyka, právní poradenství, sociální poradenství, sociokulturní kurzy, kurzy základní počítačové gramotnosti, provoz internetových pracovišť a knihoven. Během každého roku zajišťují přednášky na školách,

---

³⁴ Výroční zpráva SUZ MV 2010 [online]. 2010, [cit. 2011-11-29]. Dostupný z WWW: <http://www.suz.cz/pages/4.html>

v příměstských táborech, organizují kulturní a sportovní akce, při nichž se cizinci mají možnost setkat s majoritní společností.³⁵

V roce 2010 evidovala integrační střediska Správy uprchlických zařízení Ministerstva vnitra České republiky narůstající počet klientů s celkovým počtem 5 144 klientů. Z toho polovina klientů 48% byla vietnamské státní příslušnosti, na druhém místě byli cizinci s ukrajinskou státní příslušností 19% a na třetím místě byli státní příslušníci Mongolska 13%. Nejvyužívanějšími službami se staly informační a poradenská činnost a kurzy českého jazyka.³⁶

3. INTEGRACE CIZINCŮ

Způsob integrace a přístupu vychází jak z historie každého státu, tak z normativních předpokladů o sociálním řádu. Tento řád je ovlivněn tradicí, národní sebedefinicí, migrační zkušeností státu nebo jejich současným politickým směřováním, členstvím v národních celcích nebo směřováním vnitřních reforem. Procesy globalizace, demokratizace a pluralizace společnosti a také proces evropské integrace přinášejí pro Českou republiku nezbytnost soužití majority s etnickými či jinými menšinami v prostoru regionů i státního celku. Proto je zde i důvodný předpoklad, že v souvislosti se vstupem České republiky do Evropské unie se bude nadále zvyšovat zájem migrantů o Českou republiku. Integrace cizinců je v České republice vnímána jako nedílná součást legální migrační politiky. Integrace cizinců je zaměřena na podporu začlenění legálně pobývajících cizinců do společnosti a na prevenci případných problémů v oblasti imigračních komunit a jejich vztahů

---

³⁵ SUZ MVČR, *Centra na podporu integrace cizinců* [online]. 2011, [cit. 2011-12-07]. Dostupný z WWW: <http://www.integracnicentra.cz/Onas/InformaceOProjektech.aspx>

³⁶ MVČR. *Zpráva o situaci v oblasti migrace a integrace cizinců na území ČR v roce 2010* [online]. 2010, [cit. 2011-01-07]. Dostupný z WWW: www.mvcr.cz/.../zprava-o-situaci-v-oblasti-migrace-a-integrace-cizincu-na-uzemi-ceske-republiky-v-roce-2010-pdf.aspx

s majoritou. Cílem je předcházet vytváření uzavřených komunit imigrantů, společenské izolace a sociálnímu vyloučení cizinců. Jako klíčové předpoklady pro úspěšnou integraci cizinců Česká republika navrhuje cílená specifická opatření, kterými jsou zejména – znalost českého jazyka, ekonomická soběstačnost, orientace cizince ve společnosti a uchovávání vzájemných vztahů cizinců s majoritní společností.³⁷

Každý člověk by si měl uvědomit, že uprchlík je normální člověk, který se ocitl v nenormální situaci. Každý člověk by měl mít na paměti, že uprchlík nepřestává mít základní lidské potřeby ani v novém či nepřátelském prostředí. Většina odborné literatury řadí mezi tyto potřeby (pomineme-li potřebu jíst, spát, cítit se v bezpečí) potřebu rodinného života, soběstačnosti, fungující komunikace, zachování lidské důstojnosti, zaměstnání a hlavní potřebu někam patřit. Člověk – uprchlík opustí svůj domov, někdy i rodinu a investuje všechny prostředky do cesty za bezpečnějším a snad i lepším životem. V zemi, kde žádá o mezinárodní ochranu s vidinou začátku nového života, jej pak často čeká setkání se zásahem tvrdé reality. Jeho možnosti jsou po dobu azylové procedury značně omezené. Doba setrvaná čekáním v azylových střediscích na rozhodnutí o žádosti o mezinárodní ochranu může být ze strany cizince vnímána jako ztráta několika let života. Představa že minulost už neexistuje a budoucnost je velmi nejasná, je pro cizince, který si ještě na bedrech nese psychická traumata způsobená válkou, útekem, zkušeností z nelegálního migranta či oběti organizovaného zločinu, velice traumatizující. Uprchlíci a žadatelé o mezinárodní ochranu jsou vysoce ohrožená skupina lidstva, kterým je potřeba pomoci se začleňováním se do společnosti.³⁸

---

³⁷ FREIOVÁ, M. *Uprchlíká otázka a my*. 1. vyd. Praha: Občanský institut, 1993. 30 s. ISBN 80-900190-6-4.

³⁸ Rákoczyová, M., Trbola, R. (eds.) (2009). *Sociální integrace přistěhovalců v České republice*. Praha: SLON. ISBN 978-80-7419-023-0.

Základním dokumentem integrační politiky v České republice je *Koncepce integrace cizinců na území České republiky*,³⁹ dále jen „Koncepce“. Koordinací realizace této Koncepce bylo pověřeno Ministerstvo vnitra České republiky. Změny v migrační situaci a v potřebách integrace cizinců i vzájemného soužití, vedly Ministerstvo vnitra k úkolu, zpracovat *Aktualizovanou Koncepci integrace cizinců na území České republiky*. Ministerstvo vnitra roku 2010 tento materiál zpracovalo, ve spolupráci s dalšími resorty. Východiskem je *Analýza aktuální situace v oblasti integrace cizinců*, podávající detailní popis populace cizinců pobývajících na území České republiky s ohledem na potřeby integrace cizinců a formování integračních opatření. Na základě této analýzy byla zpracována *Aktualizovaná Koncepce integrace cizinců – Společné soužití*, která reflektuje vývoj, nové trendy a aktuální potřeby, které Česká republika v souvislosti s integrací cizinců i cizineckou problematikou obecně zaznamenává. Na tento koncepční materiál pak navazuje *Postup při realizaci aktualizované Koncepce integrace cizinců v roce 2011*.⁴⁰ Koncepce integrace cizinců počítá od svého vzniku se zapojením řady resortů, kterými jsou například Ministerstvo vnitra, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstvo průmyslu a obchodu, Ministerstvo pro místní rozvoj, Ministerstvo kultury, včetně Asociace nestátních neziskových organizací v České republice. Koncepce integrace cizinců rovněž reaguje na skutečnost, že integrace cizinců je komplexní problematikou, která se dotýká mnoho dalších oblastí.⁴¹

---

³⁹ Příloha č.1 k usnesení vlády ze dne 7. 7. 1999 č. 689: *Zásady koncepce integrace cizinců na území ČR* [online]. 2011 [cit. 2011-12-09]. Dostupné z WWW: http://www.cizinci.cz/files/clanky/77/Zasady_vlady_integrace.pdf

⁴⁰ Usnesení vlády ČR ze dne 9. 2. 2011 č. 99: *Aktualizovaná Koncepce integrace cizinců Společné soužití* [online]. 2011 [cit. 2011-08-24]. Dostupné z WWW: http://www.cizinci.cz/files/clanky/741/Usneseni_vlady_09022011.pdf

⁴¹ MVČR: *Zpráva o situaci v oblasti migrace a integrace cizinců na území ČR v roce 2010* [online]. 2010, [cit. 2011-01-07]. Dostupný z WWW: www.mvcr.cz/.../zprava-o-situaci-v-oblasti-migrace-a-integrace-cizincu-na-uzemi-ceske-republiky-v-roce-2010-pdf.aspx

Pro integraci cizinců jsou určena specifická opatření, která jsou zakotvena ve *Státním integračním programu* (dále jen „*Program*“) dle zákona o azylu. *Program* je zaměřen na pomoc cizincům při zajištění jejich začlenění do společnosti, zajištění bydlení, výuky českého jazyka a uplatnění na trhu práce. Vymezuje oprávněnou osobu pro zařazení do *Programu*, neboť účast na *Programu* je dobrovolná. Osoba, která do tohoto *Programu* vstoupila, je povinna respektovat jeho pravidla. Na realizaci tohoto *Programu* se spolu s Ministerstvem vnitra České republiky, podílejí i nestátní neziskové organizace jako jsou například Sdružení občanů zabývajících se migranty, Charita Česká republika, Centrum pro integraci cizinců, Organizace pro pomoc uprchlíkům, Sdružení pro integraci a migraci a řada dalších nestátních neziskových subjektů. V rámci *Programu* jsou poskytovány účelové neinvestiční dotace ve prospěch nestátních neziskových organizací, na zajištění bydlení a zaměstnání pro cizince.⁴²

V České republice jsou základní pilíře integrace azylanta – zajištění nabídky bydlení, výuka českého jazyka a pomoc při vstupu na trh práce.

3.1 Zajištění bydlení

Zásadním krokem pro integraci cizince do společnosti je jeho úplné osamostatnění v samostatném bytě. Cizinci mají při zajištění bydlení v zásadě stejná práva jako občané České republiky. Nedostatečně fungující trh s byty způsobuje řadu překážek, které zasahují i do oblasti integrace cizinců. Zajištění si bydlení je krokem, který není vůbec jednoduchý ani pro samotného občana České republiky. Proto pro cizince, který nemá v České republice žádné ekonomické zázemí, je samostatné řešení bytové otázky velmi

---

⁴² MVČR.: *Integrace azylantů – Státní integrační program* [online]. 2011, [cit. 2012-03-02]. Dostupný z WWW: <http://www.mvcr.cz/clanek/integrace.aspx?q=Y2hudW09Mg%3D%3D>

komplikované a náročné. Proto zajištění bydlení realizují krajské úřady formou jednorázové nabídky z prostředků státu a nestátní neziskové organizace. Krajské úřady informují obce o možnostech získání účelové neinvestiční dotace z prostředků státního rozpočtu. Krajský úřad pak vybere z nabídek bytů takové, které budou vyhovující k integraci cizinců.

Na získání bydlení pro azylanty byly v roce 2010 obcím uvolněny rozpočtové prostředky ve výši 12 120 220,- Kč. S využitím těchto finančních prostředků bylo zajištěno bydlení pro 194 azylantů v 85 integračních bytech.⁴³

3.2 Výuka českého jazyka

Výuka českého jazyka je jednou z hlavních priorit integrace cizinců do společnosti a jednou z hlavních podmínek pro udělení trvalého pobytu v České republice. Kurzy českého jazyka jsou poskytovány azylantům 30 dnů po sdělení Ministerstva vnitra o udělení mezinárodní ochrany. Výuka českého jazyka je bezplatná, zakončená závěrečnou zkouškou a poté vydáním certifikátu o absolvování výuky českého jazyka. Samotnou realizaci těchto kurzů zabezpečuje odbor celoživotního vzdělávání Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, který cizincům předává informace o zkoušce, tiskoviny a brožury. Vlastní text zkoušky připravuje tým externích odborníků pod vedením Výzkumného ústavu pedagogického. Výuka českého jazyka přispívá k sebeuvědomování cizinců, překonávání jazykových i sociálních bariér a jejich nezávislosti na zprostředkovatelích.

V rámci *Státního integračního programu* zabezpečovala výuku českého jazyka od roku 2002 nestátní nezisková organizace Sdružení občanů zabývajících se emigranty se sídlem v Brně, na základě smlouvy

---

⁴³ Výroční zpráva SUZ MV 2010 [online]. 2010, [cit. 2011-11-29]. Dostupný z WWW: <http://www.suz.cz/pages/4.html>

uzavřené s Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy. Tato smlouva již byla ukončena na konci roku 2009. Jelikož se Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy nepodařilo v průběhu roku 2010 vyhlásit výběrové řízení na nového poskytovatele výuky českého jazyka pro cizince, probíhala výuka českého jazyka pouze pro azylanty pobývající v integračních azylových střediscích. Výuka azylantů pobývajících mimo integrační azylová střediska, zůstala v gesci Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy a v roce 2010 byla pozastavena.⁴⁴

3.3 Pomoc při vstupu na trh práce

Otázku pomoci při vstupu na trh práce řeší Ministerstvo práce a sociálních věcí, které zabezpečuje rekvalifikaci azylantů, kteří jsou vedeni v evidenci každého úřadu práce jako uchazeči o zaměstnání. Drtivá většina azylantů nemůže sehnat stálé zaměstnání. Proto většina azylantů pracuje jen příležitostně, jako nekvalifikovaní sezónní dělníci. Proto azylanti, uchazeči o zaměstnání, potřebují zvýšenou péči při zprostředkování zaměstnání vzhledem k tomu, že se ocitli v přechodně obtížné situaci – nedostatečná znalost českého jazyka, nedostatečná znalost sociokulturní reality na území České republiky atd.⁴⁵

V předcházejících letech, až po rok 2010 byli azylanti průběžně zařazováni do rekvalifikačních programů. V roce 2010 se rekvalifikačních programů zúčastnilo celkem 19 azylantů. Nejvíce se jednalo o azylanty z Jihomoravského kraje. Rekvalifikační programy

---

⁴⁴ MŠMT: *Pokyn ministra školství* [online]. 2001, [cit. 2012-02-29]. Dostupný z WWW: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/pokyn-ministra-skolstvi>

⁴⁵ MPSV INTEGRACI CIZINCŮ: *Přehled projektů podpořených resorty z prostředků státního rozpočtu na podporu integrace cizinců* [online]. 2011, [cit. 2011-10-13]. Dostupný z WWW: <http://www.cizinci.cz/clanek.php?lg=1&id=848>

byly zaměřeny jak na konkrétní pracovní činnosti, například svářeč, skladník, masér, základy podnikání, tak i na znalosti a dovednosti, které zvyšují šanci při uplatnění na trhu práce. (český jazyk, práce s počítačem). Dále všem evidovaným uchazečům o zaměstnání na úřadech práce byl poskytován individuální akční plán. Smyslem tohoto plánu je zejména dosažení aktivní spolupráce azylanta s úřadem práce při hledání zaměstnání, která je základním předpokladem zvýšení šance k uplatnění na trhu práce.⁴⁶

3.4 Problematika vzdělávání cizinců v České republice

Od roku 1989 v České republice roste počet cizinců, kteří se zde usazují dlouhodobě či nastálo. Tento fakt sebou přináší rostoucí kulturní a jazykovou heterogenitu.

Vzdělávání je v současnosti považováno za jeden ze stěžejních způsobů, jak dostát nárokům, které na nás klade stále se zrychlující vývoj a proměnlivost současného světa. Dosažitelnost kvalitního vzdělávání je proto oblastí, která si zaslouží svou pozornost na všech svých úrovních. V případě České republiky, která má zájem o integraci cizinců a věnuje jí velký díl pozornosti v otázce vzdělávání, lze očekávat specifické obtíže, které mohou vzdělávací proces komplikovat. Velmi často se jedná o cizince, kteří jsou nepříznivou životní situací donuceni zaměřit svou pozornost nejprve na zajištění základních životních potřeb, tj. legální pobyt na území České republiky, finanční zajištění a ubytování. Vzdělání je v takovém případě potřebou, která přichází v potaz až v případě, kdy je cizinci umožněno obrátit svou pozornost od

---

⁴⁶ MVČR. *Zpráva o situaci v oblasti migrace a integrace cizinců na území ČR v roce 2010* [online]. 2010, [cit. 2011-01-07]. Dostupný z WWW: www.mvcr.cz/.../zprava-o-situaci-v-oblasti-migrace-a-integrace-cizincu-na-uzemi-ceske-republiky-v-roce-2010-pdf.aspx

otázek každodenního přežívání k zabývání se vlastní budoucností. Ve chvíli, kdy tato situace nastane, je důležité, zdali je vzdělávací systém schopen na tuto specifickou situaci efektivně reagovat. Je podstatné, aby se k cizincům dostaly informace o vzdělávacích možnostech a podmínkách, za kterých je vzdělávání možné či povinné. Další podstatnou prioritou je počítat se specifickými vzdělávacími potřebami cizinců, kteří nutně potřebují určitý čas k adaptaci na nové prostředí českých škol.

Vzdělávání žáků – cizinců je jednou z věcně příslušných oblastí působnosti Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy jako nedílná součást vzdělávacího procesu. Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy se problematikou vzdělávání cizinců v rámci Konceptu integrace cizinců na území České republiky průběžně systematicky zabývá od roku 2000. Připravenost školského systému a jeho schopnosti reagovat na měnící se podmínky ve společnosti patří mezi hlavní předpoklady úspěšné integrace cizinců.⁴⁷

Cizincům, kteří se v České republice ocitli ve složité životní situaci, bez znalostí svých práv, povinností a možností, se snaží pomáhat řada nevládních organizací. Jendou z takových organizací je sdružení META,⁴⁸ jejímž cílem je poskytovat migrantům poradenství v oblasti vzdělávání.

Postavení cizinců v oblasti vzdělávání a možnostech jejich vstupu do vzdělávací soustavy v České republice odpovídá Zásadám konceptu integrace cizinců. Cizinci mají v principu stejnou možnost získávat vzdělání za srovnatelných podmínek jako občané České republiky. Prostřednictvím vzdělání získávají migranti kromě

---

⁴⁷ MŠMT, *Informace o vzdělávání cizinců na území ČR pro Krajské úřady a základní školy* [online]. 2011, [cit. 2011-01-07]. Dostupný z WWW: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/informace-o-vzdelavani-cizincu-na-uzemi-cr-pro-krajske-urady>

⁴⁸ META - SDRUŽENÍ PRO PŘÍLEŽITOSTI MLADÝCH MIGRANTŮ, *Poradenské a informační centrum pro mladé migranty* [online]. 2011, [cit. 2011-03-07]. Dostupný z WWW: <http://www.meta-os.cz/pic/>

společenských vazeb a vědomí i jazykové dovednosti, které jsou pro integraci do společnosti stále klíčovými předpoklady. Na úspěšném začlenění žáků s odlišným mateřským jazykem do škol závisí do značné míry jejich následné zapojení do společnosti. Zároveň platí, že schopnost a způsob vyrovnávání se s žáky cizinci v našich školách zrcadlí vůli a schopnost celé naší společnosti řešit problematiku integrace migrantů. S jejich vzděláváním souvisí totiž velmi významně otázky nejen jazykové a pedagogické, ale zároveň i otázky práv a nároků, sociální integrace a rovnosti přístupů, a to nejen ke vzdělání.⁴⁹

3.4.1 Právo cizinců na vzdělání

Právo na vzdělání patří mezi základní lidská práva, vyplývající z Úmluvy o právech dítěte, z Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a z dalších závazných dokumentů. Toto právo je nutno uplatňovat vůči všem dětem včetně cizinců. Součástí ústavního pořádku je i Listina základních práv a svobod, která přiznává každému právo na vzdělávání. Celá řada mezinárodních smluv pak zaručuje rovné právo na vzdělání, a to bez ohledu na právní postavení jedince.

Vzdělávání žáků – cizinců probíhá v souladu se Zákonem č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.⁵⁰ Cizinci navíc nemusejí prokazovat legalitu pobytu při přijímání k povinné školní docházce. Školský zákon také předepisuje, aby přístup ke vzdělání byl

---

⁴⁹ MŠMT. *Pokyn 2183/2000-11* [online]. 2012, [cit. 03-07]. Dostupný z WWW: http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/azyl/azyl/21836_00.pdf

⁵⁰ *Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů*

rovný, a zároveň deklaruje, že nikdo nesmí být diskriminován kvůli rase, etnickému původu, jazyku, náboženství ani politickému přesvědčení.⁵¹

3.4.2 Zásady vzdělávání

Zásady vzdělávání naplňují zejména ustanovení v Listině základních práv a svobod, Úmluvy o právech dítěte, Rámcové úmluvy o ochraně práv národnostních menšin a dalších přijatých strategických dokumentů Českou republikou. Důraz je kladen na rovnost vzdělávacích příležitostí pro všechny a odstraňování překážek, které by tomu bránily, respektování vzdělávacích potřeb jednotlivců při vzdělávání, kvalitu vzdělávacího procesu a na možnost vzdělávat se a obnovovat, popřípadě získávat nové poznatky po celou dobu života, a to v prostředí vzájemné úcty, respektu ke všem osobám, které se účastní vzdělávání, prosazování principů názorové snášenlivosti, solidarity a vytváření mechanismů a opatření proti projevům diskriminace a netolerance ve všech jejich projevech.

Podpisem Úmluvy o právech dítěte se Česká republika zavázala, že bude respektovat a zabezpečovat práva stanovená Úmluvou, tedy i právo na vzdělání, a to každému dítěti, bez jakékoliv diskriminace. Úmluva pracuje s pojmem - nejlepší zájem dítěte. Tento zájem označuje za přední hledisko při všech postupech, týkajících se dětí, a to bez rozdílu, zda se jedná o soukromá či veřejná zařízení, soudy, správní či zákonodárné orgány.

Základní práva jsou zaručena všem, a to bez rozdílu pohlaví, rasy, barvy pleti, jazyka, víry, náboženství, politického či jiného smýšlení, národního či sociálního původu, příslušnosti k národnostní nebo etnické menšině majetku, rodu nebo jiného postavení. Základní

---

⁵¹ Inkluzivní škola, *Právo na vzdělání, cizinci a mezinárodní smlouvy* [online]. 2011, [cit. 2011-08-07]. Dostupný z WWW: <http://www.inkluzivniskola.cz/kdo-jsou-nove-prichozi/pravo-na-vzdelani-cizinci-mezinarodni-smlouvy>

práva náležejí občanům, ale i cizincům a jsou vyjádřena v platné legislativě České republiky.⁵²

4. NELEGÁLNÍ MIGRACE V ČESKÉ REPUBLICE

Nelegální migrace, jak v České republice, tak i po celém světě je významný společenský fenomén, který může vyvolat ohrožení vnitřní stability společnosti a bezpečnostní situace ve státě.

Pojmem nelegální migrace rozumíme neoprávněný vstup na území státu či jeho neoprávněné opuštění, ale také neoprávněný pobyt na území, (tj. porušení některé zákonem předepsané podmínky pro povolený pobyt, kdy cizinec nevycestuje a pobývá tak na území České republiky bez povolení tj. nelegálně) nebo se jedná o pobyt v rozporu s účelem, pro který bylo vydáno pobytové povolení.

Česká republika je využívána jako tranzitní prostor pro nelegální migraci do dalších evropských zemí, i když v posledních několika letech je Česká republika také využívána jako země cílová. Nelegální migrace velmi úzce souvisí s příhraniční trestnou činností, organizovanou převaděčskou kriminalitou, obchodem s lidmi a zvláště pak se ženami. Může být i napojena na mezinárodní terorismus. S nelegální migrací rovněž souvisí i nelegální zaměstnávání, které má velký vliv na ekonomickou stabilitu a nepřímo i na vztah veřejnosti k integraci cizinců v České republice. Nelegální migrace je problematika, která se každoročně stává hlavním předmětem jednání Bezpečnostní rady státu, parlamentu a vlády České republiky. Bezpečnostní rizika, která sebou nelegální migrace přináší, musí Česká republika po vstupu do schengenského prostoru eliminovat v nových podmínkách, formách a

---

⁵² Inkluzivní škola, Právo na vzdělání a Úmluva o právech dítěte [online]. 2011, [cit. 2011-08-09]. Dostupný z WWW: <http://www.inkluzivniskola.cz/migrace/pravo-na-vzdelani-umluva-o-pravech-ditete>

metodách práce policejních orgánů, které umožní rychlou a jednotnou reakci na opatření. Tyto opatření jsou přijímaná Radou Evropské unie.⁵³

Zásadním dokumentem, kterým jsou opatření realizována, je Národní plán řízení ochrany státních hranic České republiky, obsahující Integrovaný model zabezpečení státních hranic,⁵⁴ který je hlavním nástrojem k zabezpečení vnitřní bezpečnosti státu a zejména ochrany proti nelegálnímu přistěhovalectví do České republiky. Jedním z hlavních opatření v boji proti nelegální migraci je intenzivní provádění pobytových kontrol Policií České republiky, a to jak samostatně plánovaných, tak i ve spolupráci se státními orgány a orgány veřejné moci. Dalším opatřením v boji proti nelegální migraci je provádění kontrolních akcí s využitím většího počtu sil a prostředků na předem stanoveném teritoriu kontrolní clony s maximálním využitím mobilních hlídek. Česká republika činí kroky k omezení všech forem nelegální migrace a s ní spojených nelegálních aktivit, a to jak přísnými opatřeními na mezinárodní úrovni, tak i opatřeními vnitřními.

V souvislosti se vstupem České republiky do schengenského prostoru (tj. dne 21. 12. 2007 se Česká republika stává součástí tzv. schengenského prostoru, ruší kontroly osob na hranicích, které ji dělí od sousedních států) jsou od roku 2008 sledovány dvě základní kategorie nelegální migrace na území České republiky.

1. Nelegální překročení vnější schengenské hranice České republiky

V této první kategorii jsou Českou republikou sledovány osoby, které nedobrovolně překročily nebo se pokusily o nedovolené překročení vnější schengenské hranice – tj. letiště České republiky.

---

⁵³ MVČR: *Azyl, migrace a integrace* [online]. 2011, [cit. 2011-10-09]. Dostupný z WWW: <http://www.mvcr.cz/clanek/migrace-novy-clanek-890951.aspx?q=Y2hudW09NQ%3D%3D>

⁵⁴ NÁRODNÍ PLÁN ŘÍZENÍ OCHRANY STÁTNÍCH HRANIC ČR, [online]. 2012, [cit. 03-03]. Dostupný z WWW: www.komora.cz/Files/PripominkovaniZakonu/.../200_material.doc

2. Nelegální pobyt v České republice

V této druhé kategorii jsou Českou republikou vykazováni cizinci, kteří byli zjištěni na území České republiky, včetně tranzitního prostoru na letištích, že porušili zákonem předepsané podmínky pro pobyt cizince.

V České republice zaznamenaly obě základní kategorie nelegální migrace, významný migrační pokles tzn., že v posledních letech byl evidován trend snižování se počtu zajištěných osob při nelegální migraci. Hlavním důvodem je již výše zmiňovaný vstup České republiky do schengenského prostoru, odstranění nepřetržitých kontrol cizinců vstupujících na území České republiky z území sousedních států, v jehož důsledku došlo k podstatnému snížení kontrol cizinců. Hlavní těžiště kontrol cizinců bylo položeno na mezinárodní letiště, která se tak stala jediným místem s vnější schengenskou hranicí, kde jsou prováděny pohraniční kontroly.⁵⁵

4.1 Zařízení pro zajištění cizinců

Správa uprchlických zařízení Ministerstva vnitra má ve správě od 1. 1. 2006 i síť zařízení pro zajištění cizinců. Hlavním cílem zařízení pro zajištění cizinců je humanizace prostředí a aktivit, které se tímto směrem vyvíjí. Do práce se všemi klienty jsou začleněni specialisté z řad psychologů, psychiatrů a nevládních sektorů.

Zařízení pro zajištění cizinců slouží k zajištění cizinců, kterým bylo vydáno pracovníky cizinecké policie rozhodnutí o správním

---

⁵⁵ MVČR. *Zpráva o situaci v oblasti migrace a integrace cizinců na území ČR v roce 2010* [online]. 2010, [cit. 2011-01-09]. Dostupný z WWW: www.mvcr.cz/.../zprava-o-situaci-v-oblasti-migrace-a-integrace-cizincu-na-uzemi-ceske-republiky-v-roce-2010-pdf.aspx

vyhoštění a o jejich zajištění, je-li nebezpečí, že by cizinec mohl ohrozit bezpečnost státu, tzn. narušit veřejný pořádek, mařit či stěžovat výkon rozhodnutí o správním vyhoštění. Do zařízení pro zajištění cizinců je přijat cizinec, kterým určitým způsobem porušil legislativu. Častými důvody jsou porušení pobytového režimu na území České republiky, pobývání na území České republiky bez platného cestovního dokladu, nelegální překročení státních hranic či jiné důvody neslučitelné s legislativou České republiky a Evropské unie.

Policie České republiky, po nabytí právní moci, tj. rozhodnutí o zajištění cizince, dopraví jej policejní eskortou do zařízení pro zajištění cizinců. Od tohoto okamžiku se stává Správa uprchlických zařízení poskytovatelem všech služeb pro zajištěného cizince. Policie České republiky je povinna vést dál zahájenou proceduru, která povede buď k vyhoštění cizince z území České republiky, nebo povede k dalšímu šetření k získání mezinárodní ochrany a udělení následného azylu či doplňkové ochrany. Každý zajištěný cizinec je povinen podstoupit vstupní proceduru a osobní prohlídku, tzn. prohlídku osobních věcí, včetně oděvu. Při osobní prohlídce je kladen velký důraz na pohlaví klienta, proto osobní prohlídku provádí pouze osoba stejného pohlaví. Toto oprávnění má pouze Policie České republiky.

Dále je vstupní procedura zahájena předáním Policie České republiky do péče pracovníka příjmu Správy uprchlických zařízení. Pracovník příjmu by měl být schopný předpovídat chování neznámého člověka, tzn. zajištěného cizince, který se ocitl v krizové situaci. Zajištěný cizinec bývá velice často v těchto chvílích unavený, vylekaný, nemytý, bázlivý, hladový a někdy i hodně nazlobený. V první části vstupní procedury pracovník příjmu vykonává základní administrativní úkony – předá zajištěnému cizinci potřebná písemná poučení o provozu zařízení pro zajištění cizinců. Zajištěnému cizinci uschová jeho cennosti, finanční hotovost a nebezpečné předměty do trezoru. Dalším nezbytným krokem, kterým se musí zajištěný cizinec podrobit je osobní hygienická péče. Každý nově příchozí klient obdrží hygienický balíček,

který obsahuje všechny nezbytně nutné hygienické prostředky. Klient se musí podrobit povinné lékařské prohlídce, která je zajištěná v zařízení pro zajištění cizinců. Nelze-li okamžitou lékařskou prohlídku zajistit, klient do té doby musí setrvat v izolaci, nejdéle však po dobu 72 hodin. V případě nutné hospitalizace klienta, je lékař povinen tuto hospitalizaci zajistit v nejbližším zdravotnickém zařízení. Všechna zdravotnická vyšetření nebo hospitalizace v nemocnici probíhají v doprovodu Policie České republiky. Vzhledem k limitaci pobytu zajištěných cizinců na dobu 180 dní, je zdravotní stav klientů průběžně sledován, a to formou několika typů prohlídek. Jedná o prohlídky periodické a mimořádné. Mimořádnými prohlídkami je myšleno, tzv. v mimořádných situacích, jako je umístění či přemístění klienta z části ubytování s mírným režimem do části zařízení s přísným režimem, a to při situacích, kdy klient odmítá stravu a zahájí následnou hladovku, nebo se jedná o klienty, kteří hrubě porušují vnitřní řád zařízení, při agresivitě, sebepoškozování, napadení zaměstnance nebo jiného klienta aj.

Při ubytování klienta se vždy respektuje jeho náboženská, národnostní nebo etnická příslušnost, příbuzenské či manželské vztahy, věk a zdravotní stav. Klienti jsou vždy ubytováni dle pohlaví. Tyto skutečnosti jsou respektovány i za podmínek, kdy má klient dobu vycházek ve vycházkovém prostoru, v době sportovních a jiných volnočasových aktivit. Zajištění stravování klientů i samotné podávání stravy se řídí vnitřním organizačním řádem zařízení pro zajištění cizinců. Strava je poskytována třikrát denně. Opět, i zde se respektují kulturní, náboženské tradice a zvyklosti. V zařízení pro zajištění cizinců jsou dále poskytovány služby, které zajišťují specializovaní sociální pracovníci, psychologové, psychiatři, právní poradci, tlumočníci a členové oblastních charit. O tyto služby si klienti žádají písemnou formou, prostřednictvím předloženého formuláře. Všechny tyto služby jsou poskytovány zcela zdarma. Účelem těchto služeb, je pomoci lidem v jejich obtížné životní situaci. Další službou poskytovanou jsou tzv.

volnočasové aktivity. O smysluplné využití volného času se starají vyškolení zaměstnanci středisek a nevládní organizace. Každé zařízení pro zajištění cizinců má vybavenou kulturní místnost, kde mohou klienti sledovat televizní programy či hrát různé společenské hry, tělocvičnu, hřiště, umělecké dílny a knihovnu. Součástí je rovněž dětské centrum, které mohou děti navštěvovat. V dětském centru se o děti stará vychovatelka, která děti učí novým sociálně kulturním činnostem a návykům, a to prostřednictvím nejrůznějších her, které děti učí českému jazyku.⁵⁶

Správa uprchlických zařízení Ministerstva vnitra provozuje na území České republiky celkem dvě zařízení pro zajištění cizinců, a to Bělá-Jezová (Středočeský kraj) a Poštorná (Jihomoravský kraj).⁵⁷

V roce 2010 bylo umístěno do zařízení pro zajištění cizinců celkem 745 cizinců. Oproti roku 2009 došlo k výraznému snížení počtu, a to o 312 osob, tj. o – 29,5%. Z celkového počtu bylo 513 osob umístěno do zařízení pro zajištění cizinců Bělá-Jezová. Do zařízení pro zajištění cizinců Poštorná bylo umístěno celkem 232 cizinců.⁵⁸

4.2 Organizovaný zločin – nezákonné aktivity v České republice

Před rokem 1989 v České republice nebyl organizovaný zločin v plné podobě registrován. Až od roku 1989 se v důsledku několika vývojových faktorů (například vstup do Schengenu, možnost

---

⁵⁶ Výroční zpráva SUZ MV 2010: [online]. 2010, [cit. 2011-11-29]. Dostupný z WWW: <http://www.suz.cz/pages/4.html>

⁵⁷ SUZ MVČR: *Střediska* [online]. 2011, [cit. 2011-10-13]. Dostupný z WWW: <http://www.suz.cz/pages/7.html#mapJump>

⁵⁸ MVČR: *Zpráva o situaci v oblasti migrace a integrace cizinců na území ČR v roce 2010* [online]. 2010, [cit. 2011-02-09]. Dostupný z WWW: www.mvcr.cz/.../zprava-o-situaci-v-oblasti-migrace-a-integrace-cizincu-na-uzemi-ceske-republiky-v-roce-2010-pdf.aspx

svobodného projevu) na území České republiky několikanásobně zvýšil počet cizinců. Zároveň tak došlo i k výraznému nárůstu některých druhů kriminality. Zločinci těžili z mezer v zákonech a z nízkých trestních sazeb za spáchání některých deliktů. V poměrně menším rozsahu existoval organizovaný zločin na našem území i před revolucí. Tento organizovaný zločin se projevoval zejména dovozem, distribucí nedostatkového zboží a směnou valut. V důsledku těchto faktorů nastává v České republice postupný zlom. Státní a politické orgány začínají vnímat organizovaný zločin jako nový nebezpečný fenomén. S tímto zjištěním začínají podnikat i konkrétní strategické kroky.

Organizovaný zločin lze definovat, jako opakující se páchaní cílevědomé koordinované závažné trestní činnosti, jehož subjektem jsou zločinecké skupiny nebo organizace, které mají většinou vícestupňovou vertikální organizační strukturu. Hlavním cílem organizování organizovaného zločinu je dosahování maximálního zisku při vynaložení minimálních nákladů, příp. jiné výhody (vlivu), zejména v oblastech, jako jsou krádeže vozidel, obchodování s lidmi, obchodování se ženami, obchodování se zbraněmi a rizikovým materiálem, praní špinavých peněz, padělání, organizování prostituce, pašování a distribuce drog. Nejedná se pouze o zisk materiální, ale také o společenský, ekonomický a politický vliv (zisk). Organizovaný zločin představuje mimořádné bezpečnostní rizika, která zásadně ohrožují stabilitu hospodářského a politického systému každé země.⁵⁹

4.3 Obchodování s lidmi

S nelegální migrací velmi úzce souvisí i trestný čin obchodování s lidmi. Obchodování s lidmi, které lze nazvat v dnešní době

---

⁵⁹ MACHÁČKOVÁ, R., TRÁVNÍČKOVÁ, I., Kriminalistika-Obchodování s lidmi [online]. 2002, [cit. 2012-03-04]. Dostupné z WWW: <<http://www.mvcr.cz/casopisy/kriminalistika/obchod/.html>>.

novodobým otroctvím, je celosvětově rozšířený fenomén. Tento fenomén se vyskytuje v zemích, které disponují nerovnováhou mezinárodních a ekonomických vztahů, tolerancí k porušování lidských práv, politickou nestabilitou, nedostatečnou informovaností veřejnosti, nedostatečným právním vědomím, vysokou poptávkou po levném a prodejném sexu, po levné pracovní síle a především v zemích, kde dochází k nejrůznějším formám generové či rasové diskriminaci.⁶⁰

V České republice byl nárůst obchodování s lidmi zaznamenán ve spojitosti se známou situací, tj. po pádu železné opony na počátku 90. let minulého století. V České republice jsou nejčastějším zdrojem obětí obchodování s lidmi oblasti s vysokou nezaměstnaností, města s rozvinutějším cestovním ruchem, města se zvýšenou nabídkou a poptávkou všech druhů sexuálních služeb. Nejrizikovějšími oblastmi v České republice jsou označovány severní Čechy, západní Čechy, severní Morava, Praha a Brno. Obchodování s lidmi je jednou z nejlukrativnějších aktivit organizovaného zločinu, hned po obchodu se zbraněmi a drogami.⁶¹

Definice obchodování s lidmi dle Organizace spojených národů je první mezinárodně všeobecně uznávaná definice o obchodování s lidmi. Definice je obsažena v článku 3 Protokolu Organizace spojených národů o prevenci, potlačování a trestání obchodování s lidmi, především se ženami a dětmi, který je součástí mezinárodní Úmluvy o nadnárodním organizovaném zločinu (dále jen „Úmluva“). Úmluva byla přijata v italském Parlamentu 13. 12. 2000. V České

---

⁶⁰ MVČR: *Usnesení vlády ČR ze dne 23.1. 2008 č. 67, Národní strategie boje proti obchodování s lidmi* [online]. 2011, [cit.2012-03-04].Dostupné z WWW: www.mvcr.cz/soubor/obchod-lidmi-strategie2008-2011-pdf.aspx

⁶¹ MVČR: *Zpráva o situaci v oblasti migrace a integrace cizinců na území ČR v roce 2010* [online]. 2010, [cit. 2011-02-09]. Dostupný z WWW: www.mvcr.cz/.../zprava-o-situaci-v-oblasti-migrace-a-integrace-cizincu-na-uzemi-ceske-republiky-v-roce-2010-pdf.aspx

republice došlo k ratifikaci protokolu a podepsání Úmluvy 10. 12. 2002, nicméně k ratifikaci této Úmluvy dosud nedošlo.⁶²

Termín obchodování s lidmi zahrnuje najímání, převoz, přechovávání nebo přijetí osob za účelem zneužívání, za pomoci hrozby, použití síly či jiných forem donucení, za pomoci únosu, podvodu, uvedení v omyl nebo zneužití moci či stavu bezbrannosti, pomocí předání nebo přijetí plateb či výhod, a to za účelem získání souhlasu osoby mající kontrolu nad jinou osobou. Obchodování s lidmi také zahrnuje zneužívání prostituce, jiné formy sexuálního zneužívání, nucenou práci nebo poskytování služeb, otroctví či podobné praktiky jako nevolnictví nebo odnětí orgánů.

Oběťmi obchodu s lidmi se mohou stát muži, ženy i děti. Nejvíce ohroženou skupinou jsou však ženy a dívky. Neexistuje však typická oběť obchodu s lidmi. Nejčastěji se obchod s lidmi uskutečňuje prostřednictvím zprostředkované nabídky nějaké práce, a s tím související podepsání neúplné či nesrozumitelné pracovní smlouvy nebo v častějších případech, není smlouva uzavřena vůbec. Překupníci zneužívají především špatnou socio-ekonomickou situaci a nevědomost svých obětí. Překupníky mohou být příbuzní, přátelé či pracovní agentury. Zprostředkovatelé práce obvykle slibují, že vše, týkající se pracovních podmínek za úplatu či dluh, zajistí. Z velké části lidé odjíždějí za prací dobrovolně. Až teprve na místě zapůjčí zprostředkovatelům své doklady, pod příslibem, že zprostředkovatelé vyřídí vše potřebné pro pracovní povolení. Oběťm jsou posléze vráceny doklady falešné nebo jim je nevrátí vůbec. Oběti jsou seznámeni, že budou vykonávat jinou práci, než na které se z počátku domluvili. Může jim být sděleno, že si musí odpracovat dluh, který vznikl s náklady na cestu, která za ně dotyčná osoba zaplatila. Ve většině případů pak

---

⁶² SCHEINOST, Miroslav. *Dokumenty OSN ke korupci a organizovanému zločinu, Úmluva OSN proti korupci*. Institut pro kriminologii a sociální prevenci, Praha 2008, s. 57. ISBN 978-80-7338-006-3.

dluhy neúměrně narůstají. Oběti bývají většinou v cizí zemi, někdy ani přesně nevědí, kde se přesně nacházejí, nemusejí ani znát místní jazyk. Obchodníci obětem vyhrožují, že při pokusu o útěk bude ublíženo jejím blízkým, a že místní policie je uplacená. Jsou proto velice přísně hlídané a nucené vykonávat práci za otrockých podmínek.

Obchodováním s lidmi jsou bez výjimky postiženy všechny státy světa, tedy i Česká republika. Jedná se o státy původu obětí, státy tranzitní či cílové. Velmi často však státy působí zároveň jako všechny tyto typy.⁶³

V České republice od roku 2003 funguje tzv. *Program podpory a ochrany obětí obchodování s lidmi*.⁶⁴ Program je zaměřen na přímou pomoc a ochranu obchodovaných osob. Tento krok, k vytvoření tohoto programu Českou republikou, byl vyvolán stoupajícím počtem občanů, kteří se stávají oběťmi obchodování s lidmi v zahraničí. Cílem *Programu podpory a ochrany obětí obchodování s lidmi* je poskytnout obětem podporu a ochranu, motivovat je ke spolupráci s orgány činnými v trestním řízení. Obchodované osoby mohou v rámci programu využít kompletní pomoc a asistenci v jedné ze specializovaných neziskových organizací. Program nabízí českým obětem obchodování s lidmi možnost navrátit se dobrovolně, bezpečně a bezplatně zpět do České republiky. Podmínkou pro tento návrat je písemný souhlas obchodované osoby a vyjádření třetího subjektu (Policie České republiky, neziskové organizace v cílové zemi), že v daném případě došlo k obchodování s lidmi. Obchodovaná osoba se teprve po svém návratu do České republiky rozhodne pro dobrovolný vstup do tohoto programu. *Program podpory a ochrany obětí obchodování s lidmi* nabízí jídlo a ošacení, bezpečné azylové ubytování, zdravotní a psychologickou péči, právní poradenství a především poskytnutí podpory při hledání práce či rekvalifikačního kurzu. Všechny potřebné

---

⁶³ MVČR: Dokumenty – Kriminalita [online]. 2010, [cit. 2011-08-04]. Dostupné z WWW: <http://www.mvcr.cz/clanek/obchod-s-lidmi-definice.aspx>

⁶⁴ MVČR: *Obchod s lidmi-Pomoc obětem* [online]. 2009, [cit. 2011-12-04]. Dostupné z WWW: <http://www.mvcr.cz/clanek/obchod-s-lidmi-pomoc-obetem.aspx>

informace sdělí oběti pracovníci nevládních neziskových organizací nebo zástupci Policie České republiky. Koordinací aktivit a postupů v rámci tohoto programu se zabývá Ministerstvo vnitra České republiky.

V roce 2010 bylo zjištěno Českou republikou 24 případů spáchání trestných činů obchodování s lidmi, což je o 14 případů více, než v roce 2009. Jedná se o třetí nejvyšší počet zjištěných případů obchodování s lidmi od roku 2000. Případy spáchaných trestných činů obchodování s lidmi se týkalo pracovního a sexuálního vykořisťování. Ve všech zjištěných případech byla činnost pachatelů kvalifikována jako spáchaná ve spojení s organizovanou skupinou, působící ve více státech.⁶⁵

Obchodování s lidmi, zvláště pak se ženami je v celém světě i v České republice rozšířený a dlouhodobě známý jev. Ženy byly prodávány, sexuálně zneužívány a kupovány již po celé tisíciletí. O obchodu se ženami lze hovořit jako o velice rozsáhlém jevu. Transport se především týkal žen z Asie, Afriky a Latinské Ameriky. Tento velice dlouhodobě známý jev byl především dán zhoršující se ekonomickou situací, rostoucí nezaměstnaností, generovou nerovností a společensky tolerovaným násilím. Přísliby lukrativního zaměstnání vedly tisíce žen k tomu, aby pod vidinou snadného a rychlého zisku odcházely do zahraničí.

Organizované skupiny zločinců jsou převážně hierarchicky uspořádány. Některé skupiny se specializují na nábor, jiné na provoz, některé zahrnují oboje. Obchodování se ženami je velice dobře organizovaný průmysl, se značně výnosným byznysem. Čeští organizátoři obchodu se ženami převážně spolupracují s organizátory zemí, jako jsou Jugoslávie, Německo, Řecko, Itálie, Polsko a Rusko. Obchodování se ženami je velice často organizováno proti jejich vůli a díky sociální naivitě žen. Oběťmi organizované trestné činnosti jsou

---

⁶⁵ MVČR: *Zpráva o situaci v oblasti migrace a integrace cizinců na území ČR v roce 2010* [online]. 2010, [cit. 2011-02-09]. Dostupný z WWW: www.mvcr.cz/.../zprava-o-situaci-v-oblasti-migrace-a-integrace-cizincu-na-uzemi-ceske-republiky-v-roce-2010-pdf.aspx

převážně mladé ženy, které přicházejí do hlavních měst nebo velkoměst. Tyto ženy většinou hledají práci a bohatý společenský život. Ženy přicházejí s naivním očekáváním, bez jakéhokoliv finančního zajištění, a proto se pro pasáky ženy stávají snadnou kořistí. Pasáci ženám odeberou osobní doklady a z velké části za pomoci použití drog, alkoholu a sexuálního zneužívání, nutí ženy do prostituce.

Sexuálně vykořisťované cizinky do České republiky přicházejí z důvodu, aby našly východisko ze své složité ekonomické a sociální situace, která je ze země původu přivedla do České republiky. Cizinky většinou tuší, co je v České republice čeká, ale s vědomím, že musejí uživit sebe, svou rodinu, že vlastně nemají co ztratit, ve své cestě pokračují. Pro ženy cizinky je legální migrace většinou nedostupná. Zdrojové země, ze kterých ženy přicházejí, jsou Ukrajina, Bulharsko, Vietnam, Filipíny, Thajsko a země bývalé Jugoslávie. Ženy na území České republiky pobývají buď v rámci turistického pobytu, nebo falešného pozvání. Oběti jsou převážně získávány neformálním způsobem na ulici, diskotéce, baru, ale také přáteli či rodinnými známými. Ženy jsou k práci najímány organizátory prostřednictvím řadou lží, podvodů, lstí a klamání. Násilí na ženách nebývá použito až do chvíle, kdy se oběti jemnou cestou dostanou do rukou konečných uživatelů. Ženy jsou vykořisťovány a minimálně placeny za práci. Aby ženy zůstaly pracovat, organizátoři ženy ponižují, dopouštějí se na nich násilí. Ženy z důvodu sociální nejistoty, strachu o svůj život, zdraví a život své rodiny, zůstávají i nadále pracovat pro organizátory obchodu se ženami.

Informace o prostituční scéně a obchodu se ženami v České republice, jsou získávány především od Policie České republiky, obecní policie a od specializovaných neziskových organizací.⁶⁶

---

⁶⁶ TRÁVNÍČKOVÁ, Ivana a kol. *Obchodování se ženami z pohledu ČR*. Praha 2004. Institut pro Kriminologii a sociální prevenci, s. 140, ISBN 80-7378-030-7.

4.4 Aktuální trestná činnost cizinců v České republice

Zločinecké skupiny působící na území celé České republiky jsou převážně tvořeny na základě národnostní příslušnosti. Jednotlivé skupiny si uchovávají úzké vztahy z domovským prostředím a se svými krajaný v sousedních zemích. Nejaktivnější jsou kromě českých zločineckých skupin, skupiny ukrajinské, balkánské, vietnamské a ruské. Skupiny, které nejsou postaveny na národnostním základě, jsou vnitřně strukturovány na základě osobní znalosti mezi jejich členy. Často jimi bývají bývalí spoluvězni, spolužáci a v některých případech i příbuzní. Jednotlivé oblasti jejich činností se překrývají. Většina skupin započala svou činnost na území České republiky vyvíjet na počátku 90. let. Skupiny jsou dnes zde již stabilně etablovány a jen rozšiřují pole svých činností.

V roce 2010 bylo na území České republiky objasněno celkem 8 072 skutků, na kterých se podíleli cizí státní příslušníci. Celkový počet trestně stíhaných osob na území České republiky činil 112 477 osob, z toho celkový počet trestně stíhaných cizinců byl 7 377 osob. Oproti roku 2008, kdy byl zaznamenán nejvyšší počet stíhaných cizinců ze spáchání trestné činnosti na území České republiky, hodnota nepatrně klesá. V roce 2008 hodnota spáchání trestné činnosti cizinci na území České republiky činila 7,0%, v roce 2009 se jednalo o hodnotu 6,8% a v roce 2010 o hodnotu 6,6%. Tento jev jistě souvisí s poklesem počtu cizinců legálně pobývajících na území České republiky. Z pohledu vyšších samosprávních celků patřily v roce 2010 mezi trestnou činnost cizinců kraje – hlavní město Praha, Středočeský kraj, Jihomoravský kraj. Pořadí krajů odpovídá pořadí krajů s nejvyššími počty cizinců s povoleným pobytem na území České republiky. Dle druhu kriminality v roce 2010 byli cizinci nejvíce stíháni pro trestné činy zahrnující kategorie kriminalita majetková a kategorie ostatní kriminální činy, hospodářská kriminalita. Nejméně zastoupenými druhy kriminality

páchané cizinci byla násilná kriminalita a mravnostní kriminalita. Nejčastěji trestně stíhanými cizinci byli státní příslušníci Slovenska, Ukrajiny, Vietnamu, Rumunska, Polska, Ruska, Bulharska, Moldávie a Rakouska. V souvislosti s nelegální migrací byli státní příslušníci v roce 2010 trestně stíháni pro trestné činy organizování a umožnění nedovoleného překročení státních hranic a napomáhání k neoprávněnému pobytu na území České republiky, pro které bylo celkem stínáno 18 cizinců. V případě prověřování trestných činů celními orgány, je patrný stejný druh trestné činnosti jako v předchozích letech. Jedná se především o porušování práv k ochranné známce, porušování autorského práva a práv souvisejících s právem autorským. Porušování právní právních předpisů se zejména vztahuje ke skladování, výrobě a nabídce zboží, u kterých vzniká podezření, že se jedná o výrobky, které porušují některá práva duševního vlastnictví. Jedná se především o textil, obuv, oděvní doplňky, hodiny, hračky, CD, DVD atd. K oblasti omamných a psychotropních látek lze uvést, že zločinecké skupiny se zabývají pěstováním konopí a výrobou dalších psychotropních, omamných látek a následným obchodem. Ve většině případů se jedná o obchod přeshraničního charakteru. Omamné a psychotropní látky jsou nezákonně přepravovány nejrůznějšími dopravními prostředky. Pro přepravu drog jsou využíváni zvláště, tzv. polykači. V případě nezákonného dovozu tabákových výrobků se zpravidla pašují v osobních automobilech, a to i za využití tajných schránek. Při nelegálním obchodu s lihem nebo lihovými nápoji se jedná o maloobchodní prodej ve spotřebitelském balení. V tomto případě není prodejce schopen prokázat zdanění. Prodávané lihoviny jsou proto označovány padělky kontrolních pásek ke značení lihu nebo jsou lihoviny padělány od renomovaných značek.

V roce 2010 počet odsouzených cizinců a počet stíhaných cizinců zaznamenal pokles. Odsouzení cizinci byli státní příslušnosti Slovenska, Ukrajiny, Vietnamu, Polsko, Rumunska, Německa, Bulharska, Rakouska, Moldavska, Mongolska, Běloruska, Srbska,

Nigérie. Nejvíce cizinců odsoudily obvodní soudy hlavního města Prahy, a dále soudy Jihomoravského kraje, Západočeského kraje a Středočeského kraje.⁶⁷

---

⁶⁷ MVČR. *Zpráva o situaci v oblasti migrace a integrace cizinců na území ČR v roce 2010* [online]. 2011, [cit. 2011-02-09]. Dostupný z WWW: www.mvcr.cz/.../zprava-o-situaci-v-oblasti-migrace-a-integrace-cizincu-na-uzemi-ceske-republiky-v-roce-2010-pdf.aspx

ZÁVĚR

Problematika migrace a azylu je komplexním fenoménem mezinárodního významu. Tato problematika má zásadní dopady na nejrůznější oblasti hospodářského, politického a společenského života každé země. Tyto dopady mohou být jak negativního charakteru, v souvislosti s nelegální migrací a bezpečnostními riziky, tak mohou být přínosným nástrojem řešení nepříznivého ekonomicko-společenského vývoje, poznamenaného stárnutím populace. Přístupy, i řešení otázek spojených v důsledku hospodářského, politického a společenského vývoje patří k současnému evropskému smýšlení. Předpovědět vývoj migrace z hlediska jedné země, je téměř nemožné. Podstatou komplikovanosti daných prognóz je fakt, že migrační pohyby jsou především ovlivněny vnějším prostředím, tzn. sociálním, politickým, a ekonomickým klimatem, ekonomickou a ekologickou situací v makroprostředí.

Česká republika je však stále v oblasti řešení problematiky migrace v polovině cesty, což je dáno stále probíhající transformací společnosti a vlivem ekonomického vývoje ve světě. V současné době je Česká republika považována pro část migrantů za zemi cílovou, a lze předpokládat, že tato role v budoucnu ještě nabere na intenzitě. Většina cizinců využívá Českou republiku především s cílem pro zajištění lepšího výdělku, přičemž se tato situace s postupem času mění a ze strany cizinců vznikají silnější vazby na nový domov a snaha se zde usadit natrvalo. Toto může být motivováno obavou z dalšího vývoje či zhoršujícím se stavem v zemi původu cizince. Výsledkem celého procesu je slučování rodin cizinců a s postupem času dochází k postupné absorpci cizinců do české společnosti. Zcela jistě musíme počítat i s tím, že tento proces se jistě nevyhne i naší zemi. Česká republika musí počítat s emigrací části české pracovní aktivní populace do zemí Evropské unie. Členství České republiky v Evropské unii především láká zahraniční podnikatele a investory. Podíl všech cizinců

se v současné době zvýšil, a to především v hlavním městě Praha. Obyvatel české národnosti však ubylo. Více lidí je v Praze pouze díky cizincům. Jejich zastoupení vzrostlo v pražské populaci ze Slovenska, Ukrajiny a dalších zemí. Mimo Českou republiku tak pochází už prakticky každý sedmý obyvatel metropole. Tomuto současnému trendu se jistě nevyhnu ani další regiony, včetně příhraničních oblastí.

Již v současné době nikoho z nás jistě nepřekvapí, když je při placení v obchodech obsluhován Slovákem, Ukrajincem či Polákem. Řada cizinců v České republice pracuje v nemocnicích, v obchodech nebo například na stavbách. Minulý rok v říjnu pracovalo v České republice na hlavní nebo vedlejší pracovní poměr celkem 220 000 cizinců. Nejčastěji byli zaměstnáváni Slováci, kterých v České republice pracoval rekordní počet, přes 107 000 Slováků, což je nejvíce za posledních zhruba sedm let. Druhými nejčastěji pracujícími cizinci jsou Poláci. Dle mého názoru jde o dopad platové úrovně, kdy je v České republice platová úroveň vyšší než na Slovensku.⁶⁸ Navíc koruna proti euru dlouhodobě posiluje, čímž na tom zahraniční zaměstnanci rozhodně vydělají. Rovněž také postupně vzrostl počet zahraničních zaměstnanců z Ukrajiny a Vietnamu, přičemž byl zjištěn i fakt, že cizinci pracují v průměru mnohem více hodin týdně než obyvatelé České republiky. Například Vietnamci pracují průměrně 54 hodin týdně, Moldavané a Ukrajinci 52 hodin týdně. Z obav z vyšší nezaměstnanosti vydalo úřadům práce Ministerstvo práce a sociálních věcí pokyn, aby byly obezřetnější při udělování povolení pro cizince ze třetích zemí.⁶⁹

Populaci cizinců, kteří budou v České republice žít trvale, určitě doplní i zástupci jiných státních příslušností, včetně občanů Evropské

---

⁶⁸ MVČR. *Zpráva o situaci v oblasti migrace a integrace cizinců na území ČR v roce 2010* [online]. 2011, [cit. 2011-02-09]. Dostupný z WWW: www.mvcr.cz/.../zprava-o-situaci-v-oblasti-migrace-a-integrace-cizincu-na-uzemi-ceske-republiky-v-roce-2010-pdf.aspx

⁶⁹ ČT1: *Ekonomika* [online]. 2012, [cit. 2012-02-14]. Dostupný z WWW: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/ekonomika/164354-cizinci-u-nas-pracuji-vice-treba-vietnamci-54-hodin-tydne/>

unie. Takový to vývoj za předpokladu efektivní migrační politiky státu je určitě vítaným a přínosem.

Česká republika rovněž zaznamenala v období posledních několika let v oblasti imigrace a integrace cizinců významné změny. Došlo jak ke změnám charakteru a složení imigrace, nejen co se týká počtu, ale i sociální a kulturní diversity imigrantů. V případě změn v oblasti migrace, se také změnily potřeby a priority integrační politiky. Česká republika prosazuje především odpovědnou migrační politiku založenou na vyváženosti úspěšné integrace a potřebné imigraci. Především považuje za velmi důležité, aby politika v této oblasti byla co nejvíce schopna flexibilně reagovat na změny v migrační realitě Evropské unie. Vzhledem ke zřetelnému trendu propojování vnější a vnitřní bezpečnosti, usiluje Česká republika o další posilování spolupráce se třetími zeměmi a mezinárodními organizacemi ve jménu posilování mezinárodní bezpečnosti, předcházení konfliktů a především nelegální migrace.⁷⁰

V oblasti nelegální migrace v České republice v uplynulém období docházelo ke klesající tendenci. Všeobecný pokles nelegální migrace je pravděpodobně zapříčiněn dvěma faktory. Prvním faktorem je snížení pracovních příležitostí ve státech Evropské unie v důsledku globální ekonomické krize, což činí Evropskou unii méně atraktivním místem pro výkon povolání. Druhým faktorem bylo zavedení striktnějších migračních a azylových politik v některých členských státech a efektivnější spolupráce s klíčovými třetími zeměmi.

Na politiky vykonávané Česko republikou v oblasti migrace má setrvale významný vliv její členství v Evropské unii a účast v schengenském prostoru. Migrační politiky jsou v mnoha ohledech v rámci Evropské unie výrazně harmonizovány prostřednictvím evropského práva. Zrušení kontrol na vnitřních hranicích Evropské unie pak významným způsobem ovlivňuje způsob ochrany území České

---

⁷⁰ MVČR: Přístup ČR k nelegální migraci 2010, [cit. 2012-03-06]. Dostupný z WWW: <http://www.mvcr.cz/clanek/migrace-novy-clanek-890951.aspx?q=Y2hudW09Mw%3D%3D>

republiky i ve vztahu k potírání nelegální migrace a klade zvýšené nároky na spolupráci členských států Evropské unie při ochraně jejich vnějších hranic. Při řízení legálního přistěhovalectví i včetně integrace cizinců, si Česká republika zachovává významný díl suverénního vlivu, ačkoli i tato oblast migrační politiky směřuje k větší harmonizaci na úrovni Evropské unie. I přes dosažené úspěchy v prostoru svobody, bezpečnosti a práva, čelí Evropa a s ní i Česká republika stále problémům, které musejí být řešeny co nejvíce komplexně.

SEZNAM POUŽITÉ ČESKÉ LITERATURY A PRAMENŮ

META - SDRUŽENÍ PRO PŘÍLEŽITOSTI MLADÝCH MIGRANTŮ, *Poradenské a informační centrum pro mladé migranty* [online]. 2011, [cit. 2011-03-07]. Dostupný z WWW: <http://www.meta-os.cz/pic/>

MPSV INTEGRACI CIZINCŮ: *Přehled projektů podpořených resorty z prostředků státního rozpočtu na podporu integrace cizinců* [online]. 2011, [cit. 2011-10-13]. Dostupný z WWW: <http://www.cizinci.cz/clanek.php?lg=1&id=848>

MVČR: *Obchod s lidmi-Pomoc obětem* [online]. 2009, [cit. 2011-12-04]. Dostupné z WWW: <http://www.mvcr.cz/clanek/obchod-s-lidmi-pomoc-obetem.aspx>

NÁRODNÍ PLÁN ŘÍZENÍ OCHRANY STÁTNÍCH HRANIC ČR, [online]. 2012, [cit. 03-03]. Dostupný z WWW: www.komora.cz/Files/PripominkovaniZakonu/.../200_material.doc

Český statistický úřad: *Počet cizinců v ČR* [online]. 2012, [cit. 2012-01-09]. Dostupný z WWW: [http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/t/84003FF6B6/\\$File/c01t01.pdf](http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/t/84003FF6B6/$File/c01t01.pdf)

ČT1: *Ekonomika* [online]. 2012, [cit. 2012-02-14]. Dostupný z WWW: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/ekonomika/164354-cizinci-u-nas-pracuji-vice-treba-vietnamci-54-hodin-tydne/>

Demografie: *Demografické informace, analýzy a komentáře* [online]. 2011, [cit. 2011-02-19]. Dostupný z WWW: http://www.demografie.info/?cz_migrace

Euroskop: *Co je Schengen* [online]. 2012, [cit. 2012-03-09]. Dostupný z WWW: <http://www.euroskop.cz/300/sekce/co-je-schengen/>

FREIOVÁ, M. *Uprchlická otázka a my*. 1. vyd. Praha: Občanský institut, 1993. 30 s. ISBN 80-900190-6-4.

GABAL, I., VÁCLAVÍKOVÁ, L., GEDDES, A. *Migrace v rozšířené Evropě*. Praha: Gabal Analysis & Consulting, 2002. 50 s. ISBN 80-2389-19-95.

Inkluzivní škola, Právo na vzdělání a Úmluva o právech dítěte [online]. 2011, [cit. 2011-08-09]. Dostupný z WWW: <http://www.inkluzivniskola.cz/migrace/pravo-na-vzdelani-umluva-o-pravech-ditete>

Inkluzivní škola, *Právo na vzdělání, cizinci a mezinárodní smlouvy* [online]. 2011, [cit. 2011-08-07]. Dostupný z WWW: <http://www.inkluzivniskola.cz/kdo-jsou-nove-prichozi/pravo-na-vzdelani-cizinci-mezinarodni-smlouvy>

Institut pro kriminologii a sociální prevenci: *Organizovaný zločin v České republice III* [online]. 2004, [cit. 2011-12-03]. Dostupný z WWW: www.ok.cz/iksp/docs/301.pdf

Investiční web.: *10 nejbohatších zemí světa: Irové jsou devátí* [online]. 2011, [cit. 2011-01-19]. Dostupný z WWW: <http://www.investicniweb.cz/ekonomika/2011/9/26/clanky/10-nejbohatsich-zemi-sveta-irove-jsou-devati/>.

MACHÁČKOVÁ, R., TRÁVNÍČKOVÁ, I., *Kriminalistika-Obchodování s lidmi* [online]. 2002, [cit. 2012-03-04]. Dostupné z WWW: <http://www.mvcr.cz/casopisy/kriminalistika/obchod/.html>.

Ministerstvo obrany České republiky: *Nato* [online]. 2008, 2, [cit. 2012-01-22]. Dostupný z WWW: <http://www.mocr.army.cz/nato/nato-8493/>

MŠMT, *Informace o vzdělávání cizinců na území ČR pro Krajské úřady a základní školy* [online]. 2011, [cit. 2011-01-07]. Dostupný z WWW: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/informace-o-vzdelavani-cizincu-na-uzemi-cr-pro-krajske-urady>

MŠMT. *Pokyn 2183/2000-11* [online]. 2012, [cit. 03-07]. Dostupný z WWW: http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/azyl/azyl/21836_00.pdf

MŠMT: *Pokyn ministra školství* [online]. 2001, [cit. 2012-02-29]. Dostupný z WWW: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/pokyn-ministra-skolstvi>

MVČR – Správa uprchlických zařízení, *Archiv červen* [online]. 2008, [cit. 2011-09-29]. Dostupný z WWW: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/ministerstvo/suz.html>

MVČR. *Zpráva o situaci v oblasti migrace a integrace cizinců na území ČR v roce 2010* [online]. 2010, [cit. 2011-01-07]. Dostupný z WWW: www.mvcr.cz/.../zprava-o-situaci-v-oblasti-migrace-a-integrace-cizincu-na-uzemi-ceske-republiky-v-roce-2010-pdf.aspx

MVČR. *Azyl, migrace a integrace* [online]. 2010, [cit. 2011-02-17]. Dostupný z WWW: <http://www.mvcr.cz/clanek/migrace-novy-clanek-890951.aspx?q=Y2hudW09NQ%3D%3D>

MVČR.: *Integrace azylantů – Státní integrační program* [online]. 2011, [cit. 2012-03-02]. Dostupný z WWW: <http://www.mvcr.cz/clanek/integrace.aspx?q=Y2hudW09Mg%3D%3D>

MVČR: *Azyl, migrace a integrace* [online]. 2011, [cit. 2011-10-09]. Dostupný z WWW: <http://www.mvcr.cz/clanek/migrace-novy-clanek-890951.aspx?q=Y2hudW09NQ%3D%3D>

MVČR: *Azyl, průběh správního řízení o udělení mezinárodní ochrany* [online]. 2011, [cit. 2011-01-06]. Dostupný z WWW: <http://www.mvcr.cz/clanek/azyl-prubeh-spravniho-izeni-o-udeleni-mezinarodni-ochrany.aspx>

MVČR: *Dokumenty – Kriminalita* [online]. 2010, [cit. 2011-08-04]. Dostupné z WWW: <http://www.mvcr.cz/clanek/obchod-s-lidmi-definice.aspx>

MVČR: *Migrační a azylová politika v České republice* [online]. 2011, [cit. 2011-01-09]. Dostupný z WWW: <http://www.mvcr.cz/clanek/migracni-a-azylova-politika-ceske-republiky-470144.aspx>

MVČR: *Přístup ČR k nelegální migraci* 2010, [cit. 2012-03-06]. Dostupný z WWW: <http://www.mvcr.cz/clanek/migrace-novy-clanek-890951.aspx?q=Y2hudW09Mw%3D%3D>

MVČR: *Usnesení vlády ČR ze dne 23.1. 2008 č. 67, Národní strategie boje proti obchodování s lidmi* [online]. 2011, [cit. 2012-03-04]. Dostupné z WWW: www.mvcr.cz/soubor/obchod-lidmi-strategie2008-2011-pdf.aspx

MVČR: *Zásady politiky vlády v oblasti migrace cizinců* [online]. 2010, [cit. 2011-12-21]. Dostupný z WWW: <http://www.mvcr.cz/clanek/zasady-politiky-vlady-v-oblasti-migrace-cizincu.aspx>

Protokol o postavení uprchlíků - z roku 1967, doplnění Úmluvy o postavení uprchlíků, [online] 2011, [cit. 2011-08-09] Dostupné z WWW: <http://www.obcanst.cz/clanek.aps?id'516.html>.

Příloha č.1 k usnesení vlády ze dne 7. 7. 1999 č. 689: *Zásady koncepce integrace cizinců na území ČR* [online]. 2011 [cit. 2011-12-09]. Dostupné z WWW: http://www.cizinci.cz/files/clanky/77/Zasady_vlady_integrace.pdf

Rákoczyová, M., Trbola, R. (eds.) (2009). *Sociální integrace přistěhovalců v České republice*. Praha: SLON. ISBN 978-80-7419-023-0.

SCHEINOST, Miroslav. *Dokumenty OSN ke korupci a organizovanému zločinu, Úmluva OSN proti korupci*. Institut pro kriminologii a sociální prevenci, Praha 2008, s. 57. ISBN 978-80-7338-006-3.

SUZ MVČR, *Centra na podporu integrace cizinců* [online]. 2011, [cit. 2011-12-07]. Dostupný z WWW: <http://www.integracnicentra.cz/Onas/InformaceOProjektech.aspx>

SUZ MVČR.: *Střediska* [online]. 2011, [cit. 2011-10-07]. Dostupný z WWW: <http://www.suz.cz/pages/7.html#mapJump>

SUZ MVČR.: *Integrační střediska* [online]. 2011, [cit. 2011-12-08]. Dostupný z WWW: <http://www.suz.cz/pages/6.html>

ŠIŠKOVÁ, T. *Menšiny a migranti v České republice*. 1. vyd. Praha: Portál, 2002, 188 s. ISBN 80-7178-220-3.

TRÁVNÍČKOVÁ, Ivana a kol. *Obchodování se ženami z pohledu ČR*. Praha 2004. Institut pro Kriminologii a sociální prevenci, s. 140, ISBN 80-7378-030-7.

UHEREK, Z. *Integrace cizinců na území České republiky: Výzkumné zprávy a studie vytvořené na pracovištích Akademie věd České republiky na základě usnesení vlády České republiky č. 1266/2000 a 1360/2001*. Praha: Akademie věd, 2003. 618s. ISBN 80-86675-03.

Úmluva o postavení uprchlíků-1951, Ženeva, k níž ČSFR přistoupilo 24. 02. 1992 [online] 2011, [cit.2011-11-09] Dostupné z WWW:< <http://www.mvcr.cz/zrcadlo-azyl.html>>.

Usnesení vlády ČR ze dne 9. 2. 2011 č. 99: *Aktualizovaná Koncepce integrace cizinců Společné soužití* [online]. 2011 [cit. 2011-08-24]. Dostupné z WWW: http://www.cizinci.cz/files/clanky/741/Usneseni_vlady_09022011.pdf

Výroční zpráva SUZ MV 2010 [online]. 2010, [cit. 2011-11-29]. Dostupný z WWW: <http://www.suz.cz/pages/4.html>

Zákon č. 1/1993 Sb., Ústavy České republiky ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 2/1993 Sb., Listiny základních práv a svobod ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů

Zákona č. 283/1991., o Policii České republiky ve znění pozdějších předpisů.

Zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců ve znění pozdějších předpisů

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno autora: Kateřina Vachalíková

Obor: Vzdělávání dospělých

Forma studia:prezenční

Název práce: Migrace a nelegální migrace v České republice

Rok:2012

Počet stran bez příloh:62

Celkový počet stran příloh:0

Počet titulů české literatury a pramenů:14

Počet titulů zahraniční literatury a pramenů:0

Počet internetových zdrojů:36

Vedoucí práce: Doc. JUDr. Zdeněk Brynda, CSc.